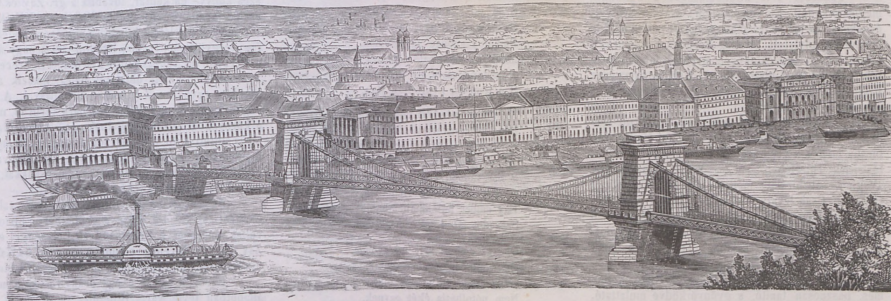

AZ ORSZÁG TÜKRÉ.

BUDAPESTI KÉPES KÖZLÖNY.

Harmadik évfolyam. — 20-dik szám.

Pest, 1864. Julius 11-én.

<p>Kiadó: MATUS JÁNOS. Kiadó-hely: Egyetem-utca 2-dik sz. A kéziratok az Engel és Mandello-nyomdába, egyetem-utca 2. sz. a. küldendők.</p>	<p>Előfizetési ár: Egész évre 12 ft., félévre 6 ft., évnegyedre 3 ft. A lap megjelenik háromszor havonként u. m. minden hó 1., 11. és 21-kén.</p>	<p>Fel. szerk.: SZOKOLY VIKTOR. (Lakása: Kalap-utca 17. sz.) Tulajdonos: BALÁZS SÁNDOR.</p>
---	--	--

Gr. Lázár Kálmán.

Gr. Lázár Kálmán egyiké azon kevés jelesbjeinknek, kik iródművelésével egész életmunkásságukat kiválólag a szaktudományoknak szentelik. Az általános műveltség utáni divatos vágy, sa könyvség, melylyel mai időben mindenből lehet valamit — legalább annyit — tanulni, hogy a nagy tömegnél egy kevesebb többet tudjunk; korunk felületes szelleme, mely alaposágot, mélységet nem vár, nem igényel s megelégszik a mai napi, vagy egy óraisikerrel, diadallal — mondom mindezen körülmények hatalmas befolyással vannak arra, hogy a valódi szaktudósok, alaposan képzett tudományos férfiak szerfölött ritkák legyenek. Annnyival különösebb tulajdon tehát, midőn valaki elfoglaltanul követve hivatását, egész szenvedélyvel munkálkodik a téren, a melyre lépett, s melyen tudásvágyát kielégítve szorgalmas munka és fáradhatlan tevékenységgel igyekszik eléget tenni rendeltetésének és céljá-

Gróf Lázár Kálmán.

nak. Talán nem szükséges, hogy e szavakból egyenes alkalmazást merítsék, olvasóim kétségkívül tudják, hogy Lázár Kálmán egyiké jelesebb természetbúvárainknak, s talán nem mondunk valótlan, ha a legkülönösebb madárszónak (ornithológ.) tartjuk.

Erdély és a Székelyföld egyik elsőkelő családjából született 1827-ben, s félek, hogy talán illetlenséget mondok, ha nyilatkoztok, hogy munkásságának még az a szép oldala is van, hogy ő főrangú neves léte, nem vonakodik a tudás nehéz küzdelmeitől. A Lázár-család tagjai mindig hajlamosak és tehetőséget mutatnak a tudományos úterken, s Kálmán már gyermekkorában nagy vonzalmat mutatott a természet-tudományok iránt, de együgyű tanítói vagy nem tudák oktatni, vagy oly száraz tankönyvekkel állottak elő, hogy ő magát elhagyatottnak érezte, s kűnn a szabadság kezde tanulmányozni a természetet.

Iskolált Kolozsárvt végezte, s ez idő alatt inkább a humanistikai tárgyak foglalták el figyelmét, s felnöveked-

vén egészen a szépirodalomnak szentelte idejét, kivéve az 1848 és 49-diki éveket. 1846-tól kezdve több erdélyi és pesti lapba írt. A forradalom után a „Hölgyfutár”, „Delibáb”, „Kolozsvári Közlöny”, „Fővárosi Lapok”, st. hoztak tőle különféle műveket.

De 1852-ben végkép falura költözvén, készszer szorgalommal látott a természetrajzománkok tanulásra után, különösen az állattan, s annak is egyik főterese a madárrt a lett tanulmányainak kedvence tárgy.

Többször tett kirándulásokat a külföldre, megismerkedett Európa kitűnő szakembereivel, érinkezésbe jött a természetrajzi társulatokkal, s levelezést folytatott az öreg Bréhmel, az európai ornithologus legjelesbikével, melynek folytán köztük azon gyöngéid viszony keletkezett, hogy az öreg Bréhm Lázár Kálmánt fíának, s a gróf viszont az öregret atyjának fogadta.

A hildburghauseni bibliografián intézet felkérte, hogy a térság természetrajzi kiadványait bírálja meg, s a gr. Lázár íly irányú művét az „Illustriertes Thierleben”-ről, a Vogt, Roszmszler, Wagner, st. bírálata mellett, ki adta az említett térság. Csak tavaly jellent meg „Az légy úr. Képek a madárvilágból.” című jeles művének első része. Jelenleg „Európa madarai” című művén dolgozik, s októbertől kezdve „Természet” című szaklapot szándékszik kiadni.

Lázár Kálmán írlyja könnyen érthető, kellemes, hasznosan tanító, s gyönyörűde mualattal. Sokan őt ohajtyák a fellátáló állatkerizgatójának, s ezen hasznos és tanulságos intézet élére Xántus lemondása után alig lehetne nálnál tévkenyebb és avatottabb egyént találhatni.

D. Farkas.

Testvérem emléke.

(1864.)

I.

Halál! midőn szivembe léptél,
Előbe kelt az egész élet...
Kialudt az átok vad lángja,
S a hév lelkebből semmivé lett.
S ki végdömet, mint óriás kigyó —
Érezvén a szor raiigát —
Szememre sötét éjt borítva
Némán hordom a nehéz gyláty.

S karom, melyely roppant keserem
Tartám, mint Átlás a világot —
Leeresztem tunyán, lankadán,
S egyik nézek éjzt s napvilágot.
S has varok a közpári évek
Számot tartok új gyönyörökre:
Oh! mulandó az öröm kéje,
Csak a bánaté tart örökre.

Ti, a kinek lelke kopár domb,
Ti, kiket a sors nem dűt széjré!
Oh nem tudjátok minő kíncest
Rejt belsötökben örök éjjele.
A sors a búzsa, magok börtet,
Kedélyemet széjjelemorszolta,
S megfosztott bár a nyugalomtól,
De a hó gyémántját kizörtöta.

S én silány, ki eddig nem tudtam,
Hogy e kebel, mely kíncest rejtejt,
Ki panaszokat ostromtán szét
Mások közt a gazdag keserévt,
Lelekemről mért emelnem le,
S mért nyujtanam birtokom néktek?
Ti elöbven vizgasz sarába,
Bolond mosolylyal' realéptek.

De mégis, hogyha nem tőrhetve
Könyvemlen előtkébe tarom:
Ne szajtok semmit szavarna,
Vizgasztalostok sohse várom.
Hisz midőn csak ti is mosolygok,
A kín villámlik meg szivembe...
Ha engemet derűtete tesztek,
Sohse nézek magammal szembe.

II.

Oh igen! csillapultabb lettem,
Nincs már szivemben örült átok:
Könyvem, mik eddig nem hulltak,
Sötét éjfelben most reátok
Hullanak le forró páráim,
És hosszan-hosszan elmerengok.
Eddig sötét volt kedélyemben,
S nem láttam újret bús szivemenk —

Most a meggyuvósz napvilága
Szállott a szivatg fölébe,
S én, mint letört fáinak virága
Itt fekszem némán, összetéve.
Bátulok gyöngöe agyvelőmben,
Mely oly világszáták dacára
A mulandóságot föl nem fogta,
S a temetőn nyugodtan jára.

Most már mindent megadtam — bezeg!
Mindent megvettem hitem árán,
S könyvem se hull, jókora mosolygok,
Könn egykedvén, belől oly árnán.
S bár tudom, hogy ohosszu század
Csak pere a világörömetben,
Égy ember halálában minden
Századot látok, ah! megettem.

Oh! az emberi szív mi gyöngöe,
Hogy minden gazdagságot megvet,
Hogy amnyi millió sok éjjele
Nem pótolhatja élet éjnek.
Pedig vannak nagy, nemes lelkek,
És szerető szívek is vannak,
De nevetem ázsátés enuek,
És megvetem elméjét annak.

Mért is fölraiki egyre mindent?
Mért kötni csolnakot hajóhoz,
És elmerül, azt utánantja —
A viz mindkettőre halált hoz.
Mind hasztalan, azt én jól tudtam,
De akkor perig sem éreztem,
Hogy ó benne hitem, jóvömet,
Múltamat, s a világot veszttem.

És mégis, hogyha csak egy perre
Borus arca előbe kelne,
Könnor homlokom elsimitná,
És hosszan, forrón átölelné,
Gyöngöe szív! — hitem föltámadna,
Ismét a remény öbögé volnék,
Fölráknék mindent, mindent egyet,
S vesztésemre sohse gondolnék!

Zilahy Inre.

B. Jósika Miklós lakása Szurdokon.

(Képpel.)

(R. G.) B. Jósika Miklós azon idő alatt, mig a külföldi jeles regényírók munkái, történelmünk, a régi krónikák és kéziratok tanulmányozása által készült az írói pályára, s mint a méh a virágokból összegyűjti a mézet, ugy gazdagítv elméjét azon sokoldalú ismeretekkel, melyek eredményeivel mindenütt találkozik jeles műveiben, többnyire atyjától öröklött szurdoki jószágán lakott Középszulnok-műgyében.

Az egyszerű lak, mely előt lúve s a vad-regényességű vidéken legelőtve szemelt, röphöz vissza gondolattal a multha, melynek képpel oly gyönyörűen állta később emléke, — még nagyajtya által építtetett, s egy áll maiglan is, mint áll akkor, midőn falai közt áll a nagy regényírók, ki a folyóra nyúló ablak által világsötét kis szobában írta „Abafi”, „Utolsó Báthori” kitűnő regényeit, s egyéb első régi munkáit, s később is, midőn Pestre tette át lakását, évenként több hétre lerándult kedves ősi lakába, nevezetesen „Zrinyi a költő” című regényének nagy részét ott írta.

A lakal szemközti látszó kath. egyház szintén nevezetes régiség fala még az ugynevezett Tőhötöm vár maradványa, melyről azt regélti a nép, hogy még Erdély meghódítója által építtetett.

Az ősi házát jelenleg Jósika Miklós fia, Leo lakja.

A zay-ugrói kastély.

(Képpel.)

(M. É. E.) Zay-Ugró a Nyitraügyben fekszik, Bántól egy órányira. Csinos falu, erdőkkel borított hegyektől környezve, melyek közül egyiknek csúcsa 4000 láb magasság. Egy postőgyazura van s hozzá tartozik a képműkön látható nagyvárú kastély.

Az ódon nagykiterjedésű kastélyban van az evang. egyház, mely a helység lakói jának, dízszer könyv- és képtár, továbbá a gr. Zay és Garay család levéltára. (Az utóbbi férfi ága a XV-ik század második felében kihalt.) Különösen érdekes a feygyvergyűjtemény, lol láthatni azt a nagy ágyut, melyet Horvát Ádrás 1560-ben öntött Deerebenen.

A vár keleti oldalát balra fekszik a katholikus egyház, s a Zay család sírboltjával. A helységtől nem messze gyönyörű park terül el, melyet a környékbeli sokan látogatnak. 1855-ben állatkeret is állítottak föl, melyben sok a szarvas, és nyul és fogolymadár. A szomszéd erdők is tele vannak özökkel, rókákkal, nyulakkal, vadmacskákkal, borzokkal és más vadakkal.

Az ugróci váról már 1089-ből találunk említést. 1295-től kezdve különböz birtokosok voltak, migsem I. Ferdinánd 19 helységet együtt Zay Ferenc hívének adományozta, s 1547 óta az ugróci uradalom folyvást a gr. Zay család bírja.

Ugróctól északra egy órányira van a még jó állapotban levő vár. Hídfelől a haszúttak idejében épült, s az okmányokban Macharuk és Sovko nével van nevezve.

A vécsi vár.

(Képpel.)

(R. L.) Erdélynek épen fenmaradt régiségei közt alig van egy régibb helység, mint a vécsi vár, mely Görényben és Szász-Régenen fölül fekszik, közel a moldvai határokhöz. Építőjét és első birtokosait regmúlt idők íjjele borítja. A történelmben 1228 előtt nem találjuk nyomát; ekkor II. Endrénék egy adománylevelében van említve. Erdély különválása után gyakrabban van emlegetve Vécs a hazai krónikákban, főként birtokosainak gyakori változásáért. János Zsigmondtól fogva II. Rákócy Györgyig bírták a Kendyek, Balassa Menyhért, Szárhegyi Lázár Fene, Artándi testvérek, Hagymás Kristóf, Bocskay István, Bocskay Miklós, Wesselényi István, Bethlen Gábor, Bethlen Péter; mig végre 1648-ban, I. Rákócy György adományozása folytán, a Kemény Jánosok egészenen származó Kemény család tulajdonra.

Kendy Ferenc birtoklásának ma is van nyoma azon fölirásban, mely egy ajtó szemöldökén olvasható: „Franciscus Kendy, Voivod Transilvaniae, Sicularum Comes. Ao Di 1555.” Ennyit röviden e vár történetéről, mely Kővári László „Erdélyi Régiségei”-ben a kövülményesen le van írva.

A mi az épületet illeti, az négyzetöge építtet ódon kastély, melynek építésénél a védelemre volt figyeleket. Ezt mutatják timör falai, aró ablakai, felvonó hidja, s a mély várszánk, mely körülveszi. Magassága 9—10 él; a vándur terjedelmébe ugyanezeny, négyzetögen. Négy szögletén ugyvanynyi bástya van, melyek közül három épen áll, a déli félre leromlott. A főépületnek, mely két emeletes, felső része lakhatlan 48 óta; akkor is csak néhány szobája volt használatban. — A vár alatt 20—25 öfere a Maros foly.

Jermolai és a molárné.

(Rajz Tölgerefféll.)

(Vége.)

A molárné tejet, lojást, burgonyát és kenyereket hozott nekünk. Majd fűtt a tea és theszki kezeltünk. A folyamról párák gözölögtek fel; szélesödon volt; körülbe csörgött a baris; a malomkerékről majd a zilipán átlúlvó víz, majd a gubüröl csörgő csöppek lassu moraja hangzott hozzáink. Egy kis tüzet szitottunk. Mialatt Jermolai a tűznél burgonyát süitgetett, elaludtam...

Halk, visszatartott susogásra ébredtem föl. Fölemeltem a fejemet; a tűz előtt fölfordított eszében ült a molnárné, s vadással mulatozott. Már előbb észrevettem ruházatjából, mozdulatjaiból és kifejezéseiről, hogy egykor urasági szobalány lehetett — nem parasztnő vagy városi asszony; de most kezetlen vonással négyesének szemügyre venni. Valami harminc évesnek nézett ki; sovány és halvány arca jelentékeny szépség nyomait mutatja; különösen feltűnt nekem nagy, mélybű szeme. Könyvét törőre ímasztva, arcát kezében tartotta. Jermolai háttal ült felém s a tűze forgácsot vetett. — Schellachinshah újra meghadóját ütött ki, mondá a molnárné. Iván anyák még tehene hullott el... — is ten legyet irgalmas!

— Mit csinálnak disznókat? kérdé Jermolai kis színet után.
— Megvannak.
— Bár legalább egy malackát adhatnók nekem.

A molnárné darabig hallgatott és aztán sohajtott.

— Hová vinné kend? kérdé tőle.
— Az uraságnak — Kosztorowába.

Jermolai néhány darab fenyegetlyát vetett a tűzre; az ágak tüstént vidáman felléngöltek, és néhez, fehér füst csapta meg arcát...
— Mért nem engedtet férjed a szobába?
— Fel.

— Ilyenek a nagyhasú emberek!... Édes leltem Arina Timofeewna, hozz nekem egy korthy pántkát...

A molnárné felállott és a sötétben elült. Jermolai fonhangon kezdte dudálni:
„A bambáló tónyok mentem!
Hány csizmát hány nem tettem!...”

Arina egy kis lüveggel s pohárral tért vissza. Jermolai félg felegyesedett, keresztet vetett, s a pántkát egy hüzbombán kiéti. — Felségs! mondá. A molnárné ismét a csöbőre ült.

— Mondjad csak, Arina Timofeewna, még mindig betegeskedsz?
— Fájdalom! igen.
— Hogy-hogy?
— Éjszaka gyötör a köhögés.
— Gondolom az or elaludt, monda Jermolai kis vártatva — ne menj orvoshoz Arina; az még jobban elrojt.
— Nem is megyek be én.
— Hanem inkább beress fel engem.
Arina leültette fejt.

— Édes leltem! hisz reggelre már elmegegy, mondá Jermolai — jóságos isten!
— Kétsé fel inkább az urát, Jermolai Petrowitsch, látja, hisz a burgonya megsült.
— Ah! had aludt, mondá közzinyval az én hú eszelésem: elfáradt a sok lótas-futásban, hadi nyugodja ki magát.
Kezdtem a szénán fészkelődni. Jermolai felállott, s félém tartott. „A burgonya megsült, meglehetősen sikerült.”

Felállott a zspórló. A molnárné felállott, s távozni akart. Megszóllottam.
— Rég tarjátok árandában ezt a malmost?
— Píntkösödör lesz két esztendeje.
— Férjed hová való?
Arina nem hallotta kérdésemet.

— Honnan jött ide férjed? ismételte Jermolai erősebb hangon.
— Belowból. Ő belóvá városi polgár.
— Te is belóvá vagy?
— Nem, én urasági... vagysis voltam.
— Kié voltál?
— Swerkow földbirtokosé. Most szabad vagyok.
— Melýk Swerkow az feleség?
— Silitsch Sándor.
— Nem szolgálát-e feleségénél, mint szobalány?

— Honnan tudja azt? igenis.
Kétszerezz érdekel vizsgáltam Arinát.
— Urad ismerősom, mondám.
— Ismeri őt? kérdé félhangon, s szemét lestitűtte.

Meg kell mondanom az olvasónak, mért tekintém oly érdekel Arinát. Pétervárt látkomban történetesen ismerkedtem meg Swerkow ural. Meglehetősen fontos hivatal viselt, s tapasztalt és derek

üzér híreben állott. Házás ember volt, felesége duzzadt, érzélgős, siránkozó, gonosz, hatalmas és becsetlen teremés volt; gyermekök pedig a nevelésen és ostoba kölykök példányai vala. Swerkow ur külseje kevésbé behelzigő; a széles, csaknem szögletes arcából hegyes egérszemek kukucskáltak ki, s hosszú hegyes orra, széles orlyakkal me-rendt elő; rácsos homloka fölött, szürkén, rövidre-nyírt haj értellett, vékony ajkai hálahtalan vonaglottak, halványbőrű és mosolygást akart áfakélni. Swerkow ur rendszeren kiterpesztett labkával, s kezét zsebébe dugva tartotta. Történt, hogy egyszer egyútt ültünk egy székben, s már nem tudom hova, a kapuk ki mentünk. Beszédbe eredtünk. Mint tapasztalt, s jelentékeny üzér ember bölcsesége forrásából kezdett meríteni.

— Megenged, ha megjegyzem, büfenté végre: hogy önk ifjú emberek mindyáján, minden dologról megfontolás nélkül itélnek és beszélnek. Sajt háziújak sem igen ismerik; Oroszország önk előtt uraim, egyáltalában ismeretlen; önk mindig csak német könyveket olvasnak. Így például önk ezt s amaz beszélük az urasági szolgálattal. Ez eddig jól van, ki tagadná? Mind jó ez, azonban önk nem tudják, mitlén nép ez.

Swerkow ur nagy zajjal kifújta orrát, s színpantolt.
— Engedelmezővel, példának okáért egy történelmet főgok elbeszélni önök; ez halván érdekelni fogja. Swerkow ur köhöcsélt.

— Tudja ön, hogy feleségem van, azt hiszem ember jobb szívvel megdávna nem lehet, mint ő, monda bír saját maga. Szobaleányainak jól van dolga, hogy a paradicsomban sem kívánhatnók jobban. De nóm szabályul tüzte ki magának, hogy férjes szobalányt nem tart; nem is alkalmasok ezek. Gyermekük vannak, most ide, majd oda, na, hogy fordíthasson aztán oly figyelmet urórégre, a melynek megillet, hogy vehesse gondos szemlélet alá közséit. Milyen kell ismerni az emberi természetet, hogy azt megértelhesük.

Egykor falunkon átutazva, valami... mit mondjak, hogy ne hazudjak... egy úzandó éve lehet. Ott láttuk a bíró leányát, gyönyörűsége egy leány volt; tudja ön lényében volt valami megnyerő, szolgálattakész. Ezért mondtam feleségem: „Köküm!”, mert ugyanis, így nevez engem mindig... vigyük el a lányt magunkkal Pétervárra, tetszik nekem.” Mondtam jól van, örömmel.” A bíró természetesen térdén állva köszönt meg; oly szerencsét, érte meg én, álmanban sem hita volna. A lány persze elég gyermekes volt sírásra kezdeni. Kezdetben valóban nehezen esett néki; elhagyni az apai házat... azonkívül mindent... ezen persze nincs mit eszálkózni... Ismét csak amellett maradok, melyen kell ismerni az emberi természetet, hogy azt megértelhesük. De lassankint hozzáns köztök. Legelőbb, önként értotik a preszobozásba küldönték, hogy felöltözözzék. Mit gondol ön? A lány nevezetes haladást tanusított; nóm igazi szenvedélyt kezdett táplálni iránta, kegyence lett és végre mások mellőzéseivel maga mellé vette, mit szobalány és ezt jól kérem megjegyezni — saját szemlélyéfélt alkalmata! És meg kell vallani az igazat, — önöknek olyan szobalánya még sohasem volt, valóban olyan: szolgálattész, szerény, engedelmis, röviden minden volt mit csak kívánhatni lehet. S épen ezért nóm, meg kell vallani — kissé igenis elcsüggyeztettem, pompás ruhákba öltöztetve, az urasági asztalról etette, tehát itatott vele, röviden mindent, a mit csak gondolni lehet.

Ilyenformán szolgálta feleségemnél tíz esztendeig.

Egy szép reggel, hírtelen előlár Arina (Arinának hívják) és pedig bejelentés nélkül bejón az én szobámra és bane! lábam elébe hullott. Ezt én az igazat megvallva — nem állottam volna ki a halálért. Az embernek sohasem kell megfélekedni mellőszárgól, nincs igazam?
— Mi bajod velem?
— „Kedves uram, Silitsch Sándor, kegyet kell kérnem kegyelmedtől.”
— Mitőlét?
— Engede meg, hogy menjek férjed.
Ez engem, megvallom, bánulásba ejtett.
— Hát nem tudod, bolond, hogy a nagyságos asszonyunk nincs más szobalánya?

— Fogom én azért szolgálni a nagyságos asszonyt, mint eddig.”

— Ostoba! ostoba! a nagyságos asszony nem tart férjes szobalányt.”

— Malenja pótolni fogja helyemet.”
— Nincs szükségűnk tanácsodra.”
— A mint paraszcolja... ”

Megvallom, bánulatom. Mondhatom önök, jellemem olyan, hogy semmi sem bosszant, de semmi olyan keservesem, mint a hálláltság... Nem szükségű önök mondanom, ugy is tudja, hogy nóm megteszteltül emgaly, oly jó, hogy kimondhatatlan. Gondolom e gonoszág szenvedést okozhatott néki. Arinának ajót mutatam. Majd észre tért, gondolom, lissa on, az ember nem örömet his el ly gonoszág, ily feketé hálláltságos. S mit fogott? Egy félév mulva ugyanazon kérséssel rohan hozzám. Most, őszintén szólv, tüzbe üttem, küztem szobámól, megfenyegtettem s elhárítottam, hogy nómnek is megmondom. Föl voltam lázadvá.

De — képzéle bánulatomat; kevéssel aztán tón hozzám közevbe s elanyirya felindulva, hogy tüstént megjejtédem.

— Mi történt?
— Arina... ” Érti ön, szégyenlem ki is mondani.”

— Lehetetlen! és ki szeret?
— Petruschkát, az inast.”

Fölbuzdultam, jellemem van, hogy fél-szabályokat nem szenvedetek. Petruschka nem hibás; megbüntetheti az ember, de belátásom szerint, ő nem hibás. Arina... no de mire sok szót szaporítan? Önk éntéket, hájút minden levágtam, zsákruhába öltöztettem, s a faluba küldöttem. Nóm — igaz — kitűnő szobalányt vesztett benne, de mit volt mit tenni? A házbán rendtelenség törté, az teljes lehetetlen. Az egészségtelenség táfni le kell metszeni! Nos, már most itéljen ön maga... Ön jól ismeri nőmet; ő kétséglényül valóságos anyag; ő pártolta Arinát... és Arina tudta azt, s még sem szégyelőd... Mi? nem-e, monda meg faszintán; mit? De mit is vitalakozni éről! Mindenesetre meg kell nyugodnak benne. A mi azonban engem illet, a lény hálláltságosit sokáig nem feledehetem, sokáig rosztul hatott rám, sokáig hozsantott. Megvallhatja ön maga — e népné nincs zive, nincs érzése! Nálók ne is keressen volna. Tápláld a farkast, a meddig nekét tetszik, az erdő felé fog kasztantni. Tauságult vettem e történetet. Csak azt akartam megmutatni önök... ”

Es Swerkow, a nélkül, hogy bevezésem be-szedett, fejtét elfordította, köpenyét hangra magára húzta, és férfiasan elyomta akaratlan felindul-lását... ”

Az olvasó most már gondolhatja, mért néztem oly részvételt Arinát?

— Rég mentél már férjed a molnárhoz? kérdém végre.
— Két éve.
— Tehát tud megengede?
— Szabadon vásároltak meg engem.
— Kicsoda?
— Saweli Alexeitsch.
— Ki az?
— Férjem... (Jermolai maga elvéteve telti) Uram beszélt önök felém? kérdé Arina kevés szót után.

Nem tudtam, mit feleljek reá.
— Arina hangzott a molnár szava távolról. Felállott s elment.

— Jó ember a férje? kérdém Jermolaitól.
— Na, azt épen nem mondhatni.
— Van gyermekük?
— Volt egy, de meghalt.
— Megtesztelt volt a molnárnak! Mennyit fizetett érte?
— Nem tom. Tud irni, olvasni. Hasznát veszi a mesterségél. Persze ezért tetszett meg neki.
— Rég ismerős vagy vele?
— Ő hen; régóta járok uraságóhoz. Uda-verta nem messze van innen.
— Ismerted Petruschkát, az inast?
— Peter Wasiljewitsch? jól ismerem.
— Hol van jelenleg?
— Katonán lett.
Egy idéjt hallgattunk. — Nem valami egészségesnek néz ki? mondám. — Mire is az egészsé-

gel gondolni?... De reggel jó szalonkalesünk lesz!.... Nem lenne rossz, ha még egyet aludnánk.

Fölötünk hágyva repült el egy vad réccsapat; hallottuk mint csapnak le a folyamra, közel hozzánk. Most már teljesen besötétedett, és hideg lett. Az erdőben hangosan csattogott a fűlemlé. A szénába bujtunk, s elaludtunk. Z. I.

Vörösmarty mint színbíráló.

(Gyulai Pál Vörösmarty munkáinak új kiadásához esatolt jegyzeteiből. *)

„Vörösmarty színbírálati csaknem mind az Athenaeumban jelentek meg, egy pár társalpjában a Figyelmezőben. E kettős folyóirat tulajdonkép a Kritikai Lapokat váltotta fel; ennek utolsó füzete 1836 közepén jelent meg, amannak első száma 1837 jan. 1-jén. Mind Vörösmarty, mind barátjai jónak látták megszüntetni a Kritikai Lapokat, mely tisztán kritikai tartalom, túlydonnan polemikus irányú volt, s helyette olyat alapított, mely kritikai lap is legyen ugyan, bár mérsékeltébb modorban, de valósággal, mint a tudomány és irodalom heti

közönye, mindent felbujt, mi a mielőtt közönséget csak érdekeltet; Vörösmarty és Toldy folyamatosan engedélyért; Bajzát mind szerkesztő nem merék föltérjeszteti, mert a bátrabb kritikus egész forradalmának tekintetét. Ezért szerepelt Bajza a lap homlokán csak mint szerkesztő-társ, de valóban az Athenaeum szerkesztésének főgondja az ő vállára nehezedett, a Figyelmező pedig a Toldyéra. Vörösmarty is élénk részt vett mindkét lapnál szerkesztésében. Versein és beszélőin kívül kivált dramaturgiai és kritikai cikkeivel gazdagította.”

„Vörösmarty volt az első színbíráló, ki ha nem is kimerítőleg, de rendszeresen és nyomonosan szólt, mind a színművekről, mind az előadásokról. Előtte csak Kölessey írt egyetlen egy kitűnő színbírálatot Körner Zsinijéről, s Bajza egy pár a dramaturgiába vágó cikkel a Kritikai Lapokba, a Rajzolatok és Homművészt színbírálati ellen. Tulajdonkép Vörösmarty a magyar színkritika atyja; Toldy is írt ugyanekek színbírálatokat az Athenaeumban, de csak ritkán. Bajza pedig később lón az Athenaeum rendes színkritikusa, leginkább 1841-ben, midőn Vörösmarty ritkábban írt és lassanként egészen visszavonult. Vörösmarty színbírálatait előbb saját nevére, később V betű alatt írta, irt egy párt álnev-

vel s a szerkesztőség nevében is. Első ifjúságától fogva nagy előszeretettel viseltetett a drámai költészet és színpad iránt. A mint maga írta 1824-ben Zadorhoz írt levelet melettről jegyzeteiben, Teslér birtatása és Kisfaludy Károly darabjainak előadása kedvelte meg vele a színpadokat. Még harmadévi philosphus korában, 1821–22-ben írta „Salomon” című színművét. E hajlam a drámai költészet és színpad iránt végéigjárta kísérte, s nem volt az képes kioltani azon aránylag csekély siker sem, melyben drámai a színpadon részeshltek. Utolsó nagyobb munkája is Shakespeare „Lear királyá”-nak fordítása volt. Milyen érezte a színpad fontosságát, mind nemzetiségit, mind művészet szempontból. Egész lelkéből küzdött a drámaírók koszorujáért, melyet egy látszik többre becsült anélkül, melyet mint Lyrikus és epikus kivivott. Mint költő, kritikus és akadémiai tag élénk munkásságot fejtett ki a már emlekedni kezdő magyar színpad ügyében. Egyik legnagyszerűbb tagja volt az akadémiai, 1833-ban kinevezett színművi bizottságnak, melyre a játékrendel levő színművek nyelv tekintetében való kijavítása bízott, s melynek 1835-ben az is kötelességévé tetteit, hogy az akadémia költségén gondoskodik minél több eredeti és fordított

A vécsi vár.

(L. szövegét a 230-dik oldalon.)

jó színművek beszerzéséről. Többször tagja volt az akadémia drámaírói választmányának, valamint a nemzeti színházának is egész 1850-ig. Senki sem üdvözölte a pesti magyar színház megnyitást oly lelkesedve, mint ő „Árpád ébredése”-vel. Mint színkritikus az Athenaeumban lépett fel először. 1837-ben a megnyílt színház első előadásáról írva. Bajza a részvényes társulat által színház-igazgató-

nak választatlan, nem irhatott bírálatokat. Alkalmasint azért kellett Vörösmartynak elvállalni e rovatot, ki örömet foglalkozott ugyan dramaturgiával, de a kritikával járó kedvetlenségek között távolról se érezte magát oly jól, mint Bajza, ki ugyszólv kereszte a zajt és harcot. Vörösmarty szorgalmas látogatja volt a színháznak; az akadémia (6-dik számú) pályójában foglalt helyet. Játék után mint nőtelen ember rendszeren valamelyik kis vendéglőben vacsorált egy pár író barátjával. E vacsoráló kis társaság lassanként megnövekedett. A Pesten lakó fiatal írók, kik az Athenaeumban próbáltak szerencsét, örömsét vacsoráltak ott, a hol Vörösmarty. Majd néhány főszínész, Egressy, Lendvay, Megeryi, Szentpétery, előadás után szintén oda siettek, hol kritikusok elnököltek. 1838 telétől fogva a Sebestyénfentén levő Csiga vendéglő volt tanyája ez írói

és művészi körnek. Vörösmarty rendszeren kevés szavu ember volt, de itt, a vidám kis társaságban, hamar beszédész lón. A politikáról legörömestebb szeretet beszélte, kivált későbbi éveiben, de itt majd mindig az előadott színmű, s a soket kezdő játék képezte a társalgás fő tárgyát; azokat mondott meg és fejtett ki itt a színészeknek, mit bírálatában elhallgatott vagy csak érintett. A dramaturgiai és irodalmi vitákat egy-egy adomá váltotta fel Megyeiről, ki művészigleg tudott adomákat előheszél. Vörösmarty is mondott néha adomát magyaros humorral, s mint Gál József beszélte nekem, előadás oly nemű volt, minőt a „Kecsebbő” című humoros beszédben olvashatni. Egressy olykor szavallt, s Lendvay egy-egy népdalt énekelt. Vörösmartynek is volt egy pár kedvenc népdala, melyet, ha épen valami rendkívüli jó kedve volt, eldalolt. Egressy

*) Itt-ott szót emleked kiadás késedelmesége miatt, holott tekintetbe véve, hogy csak a nagy gondúval készített jegyzetek is mennyi időt igénybe vesznek, az elég gyorsnak mondható. Vörösmarty 1845-ben indult első kiadása csak 1848-ban végződött be, Hecse legújabb kiadása 1861-ől kezdve szinte három évig tartott, — Vörösmarty összes munkáinak jelen kiadásából pedig a mult év tavaszán jelent meg az első kötet, s a két hátralévő már a jövő hóban a közönség kezébe lesz.

Szerk.

latos virágait, zengő bokrai, zavarányával, a hol lejárót kedélyünk, mint harmat áztatva virág felirssal, hol a föl otthonosan érezük magunkat, mert növényzete, állatelete közel áll hozzánk, a magasra törő cser, a terebélyes büke, a zengő madár, a vidorán ugráló vetőgye vellünk született, velünk élő ismerősök találtak.

Itt éri magát boldogan a mi szörnyes kis dalunkok elő korán. Midőn a hajnapir halvány rózsaszínben még alig kezd derengni, keleten az ég kékjébe belevalód csillagok még ott rezegnek fénytelenül, s a reggeli hős szellő, végy száladva az erdőn, szenderőből felkelni a szunyadvó életet, ami madarunk elkezd reggeli dalát, kellemes dallamú tele zengve az erdő, azonban ez csak halvány visszhangja esti dalának.

Alkonyatok kell őt hallanunk.

Mikor a nap legyőz, a szellő ingadozó harmatos virágokkal enyész:

„Mélyebb árny a vizek kékje,
Sötétebb zölde a levelek.”

Midőn a patak halnak zuga csöndes nyugalomról cseveg, a jászi évet fészkeibe vona, a madarak dala rendre elnémul, az estpír kihavado, s az első csillag foltörvény: akkor megszólal halnak egy fekete rigó az erdőszéli bokrok valamelyikén, dala majd egy másikkal visszhangra le, s a mint az égen mind több-több csillag gyuladik, mind több-több bokor zendül meg, mintha mindenik foltörvény csillag egy rigót dala kellene, míg ragyog az egész égbolton, a sok fényes csillagot, s zeng az egész erdő a sok rigó dalától.

És az ég óranegyedről óranegyedre, mint sötétebb lesz, a csillagok mint fényesben bura ragyognak a pásztorlitzok is már fellobognak, s a mi kedves madarunk egyre dalol késő éjjel.

Szavakban kifejezhetetlen búháj rejlik, esti dalba kora tavaszon, mikor a fák még alig kezdőnek rügyezni, a sarjardó fű még nem lepte el a száraz hazát, a melegbő hazába kőlözött zenének csak nem tértek meg, s az esteccillag fölöttéség még csak a huzó erdei szalonka tompa „korr-korr” kiáltása jelű. Minő gyakra megtörtént rájuk, hogy szalonkalesen állva, megfedlekzednek zajtanomáról, s elmerengően ezen vitor s mégis mély dalon, mi elő jölvén hatott szívemre, s a szalonka idegje ellette után is oly gyakran vonzott ki az erdő széle. Ez estátre kellemesen emlékezem vissza most is, midőn e sorokat írok egy nagy város közhalmazai között, sőt talán ép ezért keservesen kedvesem. Elragadtatásomban osztom fog az, a ki a természet szépségei iránt érzékel bírva, gyönyörű-kéidőt kedvencem dallam, vitor, mérész zöngedezésében, az ilyen tudom szivesen fog megismerkedni, a lomberdő em páralán kis művészevel.

Madarunk igen egyszerű színezeti. A him fekete, csőre és szemgyűrűje aranyásra — a nőstény barna, gégyé szürkés fehér, csőre szelvé barna. A fiatalok a nőstényhez hasonlítanak. Hossza 10 hüvely.

Európa minden részében található. De nagy számban sehol nem jön elő. Nyáron egyezkedni látható a fenyvesekben is, hol ez örök-mozgékony, szemes, élénk madár kellemes ellentétét képezi komor környezetnek, mint mogorva özs férfiu élén nyáron jászó gyermek. Legkedveltebb tartózkodási helyét elő lomberdők képezik, hol sírű, bokros helyre vagy tisztásokkal váltják föl egymást, s ott is legszivesebben forrásk közelében lakik. A hol nem ülözök, bizalmassá lesz: Stuttgartban közelvéltem a város mellett levő kertekben fészkelni a lakosoknak, kik ottlank alá vetőd, nagy gyönyörűre szolgálják őket. Pesten a Margitszigetre lehetne szoktatni. Ha nálunk nem ülözök oly nagyon a madarakat, ama szigetben hanem meghonosulna s nemcsak az ottan nyaralókat, hanem a császár-fiúid vendégeit a Dunapart lakosait is szép esti dala által nagy élvezészesítene.

A bokrok sírűjében éri azt legelőthonosabban s a nap legutóbb árját ott talált elrejtőző, azonban korántsem télen nyugalomban, ez merőben ellenkező nyugtalan, szilaj, majdnem mondható val természetével. Nem bír csak néhány percig uszonyt azon helyen nyugton vesztgelni... A mint hajnalodni kezd, fölébred, tollait rendszer a egy nyílabb helyre, avagy egy kiálló ág csucsa szálva, elkezd reggeli dalát zengeni, és csak is azt, avagy tele zengve az erdőt, néz körül tápláléka

után, a mi nyáron földi giliszta, rovarok, apró csigák s hangyatojásból áll, a miket a földből szedeget. A hőseget nem kedvelvén, a déli országok hűsnyire helyekre vonul, de azért más, lombháb madarak módjára nem adja átönmak magát, hanem kíváncsn, kérdékre tekint jobbra, balra tődelőddire halatla „kik” „kik” kiáltással mi áll elidegetéséért fejezi ki. Ha valami grannat vesz észre, dicsően szór r-r-g. Megjédvő szerteszert farked s „kik” „kik” kiáltással repül tova. Ezen kiáltása ismerked az erdő minden valada előtt és csak nagyon figyelmezik arra, tudva, hogy az ovatos éleszenyű madár, a fenyvefő vesztély legelőször szokta észrevenni. A vadász is jól érti az, habár a rigót ravaszsga, ügyességé és szép daláért kedveli, de azért még is gyakran boszankodik rá, mert ha oly ügyesen nem rejtődik el, hogy általa észre ne vétessék, bizonyos lehet a felől, hogy az elárúja jelenlétét minden közelében tartózkodó vadnak s eként óvatossá téve azokat elronya vadászati. E megvalovon egyszer sem birtam ezért nevezeteli rá: meg kell bocsátanom azon élvét, mint ilyen alkalomkor magaviseleté által szerzett nekem; ha a lábam alatt haraszt csörtetése, avagy egy félig elfolyott köhöntés figyelmeztet levé red, mindig amny ravaszsgal és ügyességgel közelétek állomozom fűrel fára szállva, hogy a bokrok közt közelből lödözdel valada közel kívánatosan tekingetve felém, majd ismét halgatódzva, míg végre földeztet s a jected repült kiáltozva tova, de csak halvan-betven lépésre s ott zembre velem magasab fára szállva, mintegy faggatózva tekintett rém, mi igen kedves látványul szolgál nekem. — — — Mikor a fák árnya hosszúra kezd nyulni, elhagyva rejteket, fölkeresi a közeli tisztásokat, hova alkonyéközt korok többben is gyűlnék össze, de egyik sem távozik messze az erdő sírűjétek, naplemente után elkezd ismét dallani és dalol késő éjjel. Esti dalát sola nem kezdi egyszerre több, egymáshoz közelvél meg, hanem a mint az esteccillag felülök, elkezd egyik halkon, mintegy szerénykedve, lágy fuvalangban fűtülni, majd a másodk, harmadk szólal meg, mindénke előbb csöndesen kezdve, míg mintegy fölleskülvé versenye kelnek és egész szűk, egész erőkölök dallanak fölséges kar képezve. És a mint kezdik, aként végzik is, mind kevesebben, mind halkab, halkabban hallatják szavukat, míg az utolsó halk dala is elhangzik mintegy boldovalva az erdő esztándebe. Legszívesben dalolnak korán tavaszsal, a szerelem korszakában, de a esküdni gondok nem némtíják el. Kis szivőkben kökös iránti szeretetük nem öl el a művészi hajlamot, ilyenkor is dallal ébrednek, dalolva szunyadván el.

A párak nem szoktak elválni egymástól. Him és nőstény, egymás közelében maradnak egész éven át; együtt telnek a jó idét, együtt estangolnak késő ószon és télen át is, mikor a táplálék hiánya miatt elhagyva az erdőt, alá szállnak a völgybe, hol berkek és kertekben bodzagyümölcs s más bogycökök tengerét élüktek. Melegbő tartományokba csak nagyon hűde télen szoktak vándorolni, akkor leginkább a gyöngyöb nőstények távoznak, de már március elején visszatérnek s társaikkal fölkeresik kedvelt lomberdőiket, hol a mint az időjárás enedeg fészket raknak, vagy a régit kitarozzók, néha elő korán, hogy már apríl elején főkkák vannak. Fészük nagy gondal készíti építmény, s ügyességük tanulével szolgál. Benhészere 5—6 láb magassab áll gazdag lombzaton fára, sírű bokron vagy a földön a mi azonban nagyon ritkán történik. Alakja változatlanul fűgömbö, de anyagára nézve különböző: azon fészkek, a melyek előleg rejtejt helyre állítattak föl, moha meg száraz fűszálakkal készülnek s belől ninescen földdel kiegészítve, elonban a nyílabb helyen levők főnom gyökerek és száraz fűszálakkól készülnek moha nélkül és belsejök, (az úgynevezett tojóág) sárral ki van síkálva. Egy fészkek rendszerint 5—6 tojásból áll, a melyek aránylag nagyok, hosszudakok, alapszínök szürkés-zöld, sírűfen főde halvány májszínű apró foltokkal. Főkkák, azonnal a mint szárnyra kelnek, maguk szájádjára hajgyják. A fiatalok egy éves korukban kapják meg állandó színezetüket, azonban már első őszzel ivar szerint megkülönböztethetők, a himék sötétebb tozzaltat bírván.

Pájdalom ezen ártatlan ártatlan nagyon sok allensége van. Pusztája főkkát a nyest, görény, vadmacska, tojásait az evel, szajkó s több más, var-

ju féle. A köntötek közül sokat elfog a karvaly és héja, különösen ez utóbbi. Legveszedelmesebb ellensége azonban az ember, ki elég könnyötelen nyenyekedésnek feldőződn a kedves kis dalost, a melynek kedves dalába talán néhány órával előbb még gyönyörködött.

Európában ezen kívül még tizenhat rigóféj honos, a melyek közül legritkábbak: Withe rigója, (T. vilhel.) az angol fenyveteleken, ez mindannyi között a legnagyobb, színezetere az énekes rigóhoz hasonlít. A magán a rigója, (T. ausmannia), akkora mint a fekete rigó; főleg eszokoldá barna, gégyé sárgás fehér, hasa fehér. Honos Észak-Európában. — A törpe rigó, (T. minor), paszirta rigóféj, főllő olajbarna, alul fehér. Ezen nagyon ritka faj úgy hiszem hazánkban is előfordul, minden esetre érdemes volna rá figyelmet fordítani.

Legközönségebb fajok: a lép rigó, (T. viscivorus), a fenyő rigó, (T. pilaris), feje, nyaka kékes szürkű, hála sötét olajbarna, hasa sárgásfehér, sötétbarna foltokkal tarkálva, kevéssel nagyobb és testesebb a fekete rigóhoz, kiválólag fenyesveben tartózkodik, télire csapatokban barangolva be a dombos vidéket és lapályokat, végre az énekes rigó, (T. musicus). Egyike a legjobbaszól dalu erdei zenei csók, és amnyira kedvelt, hova sok helyen elveheredik az erdő szélén a gány a nyak. Ezen részéről az elsőfogát a fekete rigó ad dom, nem mivel tanulmányozza az énekes rigót, hanem mivel ő az erdő megleventijője, a hajnal és az estpír aranyászu dalosa.

Gr. László Kölmán.

A Sahara és Franciaország.

Míg Európá népei a francia császarságnak az egy világrészen működését érdegytelment kiérő, addig e császarság ügynökei az Európán kívül eső francia gyarmatokban, erénytelen működésű állat, mindinkább szilárdabb állást foglalnak el. A francia terjeszkedési vágy, azon helyeken nyilvánul leginkább, hol az angolok gátol ellenmüködséket függetlenül tetellegesen magát. Ilyen pont Algier: hol a francia politika bámulatra méltó kitarassal ügyeznek a sivatag fölöttől törzsek drudekbe bevonni és az ott uralmat terjesztetni. Ez már több törzsnél sikerült is: legfontosabb és legutolsó a Vargha névű ózák lakó törzsek meghódítása volt. E fontos eseményt Colomicul algier katonai parancsnok értesítése nyomán közöljük.

Vargha az éjz. szél. 32° alatt, a sivatag belvén Constantine-től délnyugatra fekszik; s sivatagot lakó törzsek az ózák szultánjónéjék, vagy a szultánok ózának nevezik. Hajdan egy nagy igényekkel bíró kis birodalomnak székhelye volt. A búszko bírvós, melyet a Sahara izzó homokja veszt. A kőzül, főtözeccsen uszó zöld szigethez hasonlítatható. A pusztának a virága folytonos törzsválság és harcok színhelye volt. A győzelmes trónövetelők mindig csak rövid ideig örülhettek győzelmének, mert nem hányoztak, kik uralmának jószágost kérésége vonták, s a viszályoknál rendszerint gyilk vetett véget. Nagy zű és elkieseredett utcai harcok, vér és halál, ebből áll Varghának története.

Algierben mindig érdékeltek ügyvezető főváros gyönyörű ózák- és pálmáigetekkel körvázottakodtak föl. A kereskedők, a kik azon számos rabzolással és dítólyaj-gyümölcsökkel terhelt tevékkel térek vissza, csodadolgokot beszéltek az ottani földpartok felé. A Varghából jövő napot barnult arcú folygyezett utazók, gyönyörű lábjelűk és a sivatag homokjától megsárgult föltoányokkál valóban festők látványt nyújtottak. Ezek voltak hírlj, hogy a szultánok városában egyik utca a máskál vir véres öklharcot, s hogy több mosabiti kereskedő meggyilkoltattak. E mellett dicsőre emlegettek az árnyas pálmáigeteket, továbbá a királyi Kasbah-t (várat) és a fehér tornyok Kobbáket. Ép épületek a jámbor marabuk emlétkére építvek és nagyszámú galambfalkának szőlőgánk tartózkodási helyül. Sőt még kedves hangzúso dalokat is hoztak az utazók onnan. — A saharai sivatagon tett utazásaimban — írja Colomicul — gyakran hallgattam figyelleme

a tevehajcsárok és a deli-ek elbeszéléseit; mely sajátosság lények ezek, a kire nézve a mérhetetlen sivatag semmi tiltószóval nem látszik tartamzani! A száraz kőrköből rakott tűz mellett telepedvén le, a hajnali csillag gyakran még embereim beszédére figyelve talált. És mily kifejezésteljesek voltak az embereknek taglejtései! Egykor arab így szólott még: „Uram a varghalbi Ksar minden szultán megöl.” Ksar egy megerősített várost jelent. Az ósók rendszerint falakkal köríték és e megerősített helyek képezik a sivatag nomádainak rakárait, a kik ingóságokat őriztek által ezekben hagyták, miatt nyájikkal távoli legelőket keresnek föl.

A legutóbbi időben választottak Varghlában uralkodókat, hanem mindig csak egy évre. Így tehát minden évben új zsarok uralkodott, s a szerencsétlen város mindinkább kétségbeeső lón. Ezen viszonyok között, mintegy 30 év előtt, a nép egy napon föllázadt, és a szultánok Kasbahját szétrombolta; erre fejtelenség következett, s a fejtelenségre

egy diktátor. E néhány sorban fekszik Varghla utolsó szultánjának Mohammed ben Abdallahnak története, a kit a franciák elfogtak, s először Perrignanba később Bonaba vitették s ott lakik jelenleg is a kormány épületében.

Ezen férfiú legtekintélyesebb marabuja volt a Trara törzsnek, s a francia Algierhez tartozó tlemenssi kerületben fontos szerepet játszott. 1843-ban egy a franciákhoz hí benschültt a férfút ajánlotta neki, mint olyat, a ki Abel el Kader ellen sikeresen működhetnék. Ezen ajánlásnak köszönheti Mohammed ben Abdallah, hogy Bedeau tábornok 18 000 frank évi fizetéssel tlemenssi chalifává nevezte ki. Hanem ő kormány helyzetben semmit sem tett, a miért is a kormány egykezett tőle megszabadulni, s ajánlották neki, hogy zarándokoljon Mekkába.

Utira kelt tehát boszúval szívében. A megsértett hituszához még vallási aggodalmak is járultak, szemrehányást tón magának, hogy ő mint igazhíti a hitellekkel barátságos viszonyba eszerekedett, a kik ezért még elegendő pénzzel sem látják

el. A próféta sírjánál akart tehát büneitől megtisztulni, és Mekkában megesküdött, hogy a keresztényeknek haláláig ellensége lesz.

Az 1848-ki évet Tripolisban től, hol mindenféle tervek készített a keresztényeknek Algierből kiűzésére. Hanem Telleben hol működését megkezdte, sokkal szilárdabban állott a keresztények hatalma, hogy sem megingathatta volna. Mint a déli vidékeken nagy befolyású híres Uled Sidi Sich család tagja a sivatagot és az ottani állapot részletesen ismerté, s terve kivételre azonnal Varghlát választotta, a midőn meggyőződött, hogy azokat Telleben nem létesítheti. Zarándokbottal kezében, rózsaszorszóval nyakán és zöld kópönynyel vállain jött az exhalia a Varghlától mintegy órányira fekvő Ruissat nevű ksarba.

Varghlában sokat hallottak már a keresztények hódításairól, és megátokták nevüket. Az ujonnan érkezett mekkai zarándok egész erejéből igyekezett e gyűlöletet a keresztények ellen megszállítani. Különben is mint szent férfiú tiszteltetett és minden

B. Jósika Miklós lakása Szurdokon.

(L. szövegét a 230-dik oldalon.)

felől a legnagyobb bizalommal fordultak hozzá, úgy hogy alig egy év lefolyása alatt a legnagyobb tekintélyre lett, és az ábrándozók egész serege képezte kíséretét. Ezen idő alatt Allah kinyilatkozta neki, hogy a hitetlenek kintásának nagy munkájával ő van megbíva. — Mohammed ben Abdallah a fejtelenségek véget vetett s az egyszerű zarándok szultáná lón. De előideinál kocsabban, székelyélül nem Varghlát, hanem a már fentebb említett Ruissat-ot választotta. Itt építettett nagyszerű Kasbah-ot, a mely körül főbb hivatalnokainak lakásai emelkedtek.

Midőn magát elég erősnek képzelte, azonnal megkezdte a harcot. A franciák elfoglalása következtében a Sahara néhány tekintélyesebb családjá között egyenlenségek támadtak. Mahommed

ben Abdallah az elégedetleneket azonnal belevonta saját érdekébe, s ezekkel együtt több csatározás szerencsésen sikerült, s a Varghlától északkeletre fekvő Laghuat oázst elfoglalta. Itt ugyan a franciák 1852-ben tönkre verték, de mivel a sivatag az üldözést lehetetlennek tette, szerencsésen székelyhelyre érkezett. A veszített csatánál sokkal veszedelmesebb volt rá nézve halálos ellensége Si Hamsa, francia alattvaló és az oráni tartománynak chalifája. A férfi az Uled Sidi Sich családnak feje volt, melynek elégtelent tagjait Mohammed ben Abdallah pártjára vonta. A franciák győzelme után Laghuatnak scharifja (El Ayud) a déli vidékekre menekült. Si Hamsa azonnal Laghuatnál termett, s mintán azon törzseknek, kik a menekülő scharifet követték, nyájait elkoboztatta, azonnal Ruissat ellen nyomult, s

Mohammed ben Abdallahot, Areg bu Serualnál tönkre verte. A meggyőzött Isallah-ba menekült. E hely Varghlától délynyugtának, a mintegy kétszáz órányira fekvő Tnat nevű oáz csoportoztatban fekszik.

E győzelem után Varghla francia tartománynyá lón és Si Hamsa öcososének Sid Zubirnak kormányára bizott. A közigazgatás és adóztatés tekintetében pedig a geryvillei kerülethez csatoltatt. E kerület 1852-ben alakult, a midőn a franciák Laghuat-ot megszállták. Kétségkívül nagy merészlege volt egy maroknyi európai őrséggel a sivatag középbé nagyobb rész ellenséges népségek közt elhelyezni, hanem az eredmény kedvező volt. Csak ezen hadjárat után lón egész Kabilfában a béke helyre álltva.

Mohamed ben Abdallah tehát mint említettük a Varghlától mintegy tizenöt vagy husz napi járásnyira fekvő Insalaba mellett és mind jó mabomedán egész önmegtagadással vétele magát alá a kéréllhetetlen sorsnak, és ismét Marabu az az jámbor zarándok és szent fő. Terveivel mindazonáltal nem hagyott föl, sőt csak kedvelő alkalomra várt, hogy azokat láthatóssa. A karaván utóköz által összerúgtatásban állott az éjszaki és keleti előkedelmeikkel, így mult el nyolc év, mely alatt a franciák új jelentékeny előhaladtak tettek, hogy a beljebb lakó törzsek is felteni kezdék függetlenségüket, ilyen voltak különösen a Tuat és Tuarek törzsek. Ekkor lépett a scherif ismét elő és maga köré gyűjtötte a harcosokat. Ezalatt Varghlában csodával határos esemény történt. A béke nyolc éven át meg nem zavartatott. A nyugtalanabbak elég dolgot adtak ugyan most is a francia helytartó Sid Zubirnak, hanem orlamat elismerték. Sőt panasz is emelkedett ellene és bátyja Si Hamsa ellen az algieri kormányzónéknál. Si Hamsát Algírba idézték, hogy a vádakat fölvilágosítsát adjon, hanem megérkezte után néhány nappal rögtön halállal ki-mult. Vallási hatalmának örököse, az ideje még kevéssé ösmert fia lón: maga az apja keveset tartott felfő, s azen hiedelem terjedt el általánosan, hogy a fia nem bir azon tulajdonokkal, a melyet az apa halála által megürült főtoms által betöltésénél szűkséllentének. E fut Si bu Bekerek hívták, a kik föladataink különben megfelel s ez által bizonyította, hogy mily balul ítélte meg a közvélemény. Mohamed ben Abdallah, miután a Tuarek és

Tuat törzsekből néhány száz embert maga köré gyűjtött és a Samba nevű rabló törzset úgyének megverte. Varghla ellen nyomult. Ezen utóbbi törzs a varghlai kerüllehez tartozott, s elszakadva által az ózának törzse lázadásra buzdította, a kik hasonlóképen hajlami szellemnek zászlója körül se-reglettek, s ennek vezérlete alatt a franciához hű törzseket megfádaták, s nyájaiat a franciához ak-kozták a lagnahli és tuguzai törzsek a kik vagyonukkal szinte vesztélyeztetve látták, a fölökök ellen nyomultak, és ez által a harcokn egészen más fordulatot adtak. Mert a fölázadt varghlai törzsek azonnal oda hagyták a zultán táborát, a mint hosszú harcra volt kiltatásuk, s inkább igyekeztek zsákma-nyukat biztonságba helyezni, semhogy a kétes harcba dítetők és vagyonukat kockára telték volna. Varghla visszatérte után, még a hű Tuarek és Tuat törzsei is kényszerítették a zultán a zsákma-nyok felszámára, minek megtörténte után szintén oda hagyták a tábor. Ekkor vette Mohamed ben Abdallah a hirt, hogy Si bu Bekerek vezérlete alatt jelentékeny haderő nyomul ellene: ezen hirt követ-keztében ő is menekülni akart, azonban a sambiaák, a kiket mint varghlai általvalókat a lázadás nagy-nyáta így fenyegettek, nem eresztették és hűség esküvel kötelezték le magukat szolgálatára. Ennek dacára is igen tartott Si bu Bekerek vallási befolyását az emberekre, s jobbnak láttá velük a si-vaszaga nyomult. Hason Si bu Bekerek és nagy-bátyja Sid Lala hadai idig is követték, s egy-nyomkor torlasznd két napi hare után egész hadával elfoglalt. A sambiaák újlag meghódoltak, és Si bu

Beker a franciák barátja és szövetségese megbocsáj-tott nekik.

Ezen győzelem után Varghla-ba nyomult, a hol teljes fejtelenség uralgott. Majd minden ember több-keveséb kompromittálva volt, s ennek kö-vetkeztében mindenki visszavonulva élt és az új ön-kiűhöz senki sem közeledett. E zavarban nem tudta mihez fogjon és védarulhoz a franciához fo-lyamodott tanácsért. A francia kormány kijelentete, hogy az ügyeket előbb pontosan megvizsgáljátja és csak azután intézkedik. Si bu Bekerek minden előtt kénytelen volt foglyát Mohamed ben Abdallah a francia kormányának kiszolgáltatni: ezután a gery-ville arab infázt főnöke Burin százados aonnal Varghla-ba küldetett, hogy a dolgok állását a hely-színön vegye szemügyre.

Értesítése folytán az aghalik utjánan szer-vezteték. Az előbbi aga Sid Zubir hivatalától föl-menteték, s helyébe a legutóbbi háborúba maguk ki-mittetett Sid Lát néveztek ki. Varghla és Gery-ville között a maritark vagy nyugafók által rendes közlekedés állomatott föl. Hogy pedig az új szerve-zés megfírduljon, Geryville parancsnoka Colo-mia-ga utazott Varghla-ba, his sereg kíséreté-vel. Megérkezte után Colomicu az új agát hivata-lába ünneplésen beigtatta, az adót beszedte, és a francia kormány legvesztélyesebb ellenőit elfogatta. Ezen intézkedés által az ellenek megförtéte, a béke barátjai tulsulya vergődtek és a francia ura-lom Varghla-ba véglegesen megszírdult.

Tíz nap története.

— Julius 6. —

Az olvasó legalább is mosolyogni fog, midőn — multkorri búcsúnak dacára — újra megjelenek színe előtt a hasábköcs, s valószínűleg észbe jut-tatona a vándor színészságokat, melyek — midőn az „utó 60” előadásnak vége van — többnyire tartanak még egy l e g u t ó s t í z, sőt „közívá-na-ra,” (melyet rendszeren senki sem kíván), egy „legislegelőváltól” szokták megkoronázni műkö-désüket.

De az éjszabúcsúnom nem járt illi számítással. Sőt saját számításom dől végbe az által, hogy még ma is a szívszem kell a főváros levegőjét, mely különben sokkal jobb most, mint máskor. Utí ké-szőllőseim közt eszem ágába sem jutott, hogy jó-het egy óra utóállás, s ez megfádot és iltion tart. A mérész közpelmétek azonban valamikép azt ne gondolkj, hogy a kortyincia fenyessebbe vezető utak valamelyik sötét árkaiból bezombos fejű, vilá-gos szemű harcra rontott, s ez riasztó vissza... nem... ez az utó állás, és a fészelt hult alá, a honnan tavaly egész nyáron át hiába vártuk és kér-tük — áldás képiében.

A zuhogó eső volt ez, s nem más. Az „égető hónap” első hete ez idén oly rideg, fagyos és szeles időt hozott, hogy az egész főváros ózsi kabátokba és meleg shawlokba borult, s az árva Dunafrőlők napokint oly „kis zsemle közönség” látták, mintha — szegények — ezek is egy hirc-neves szarigatózó „jóakarattjes” vezérelt alatt állának. Mindennap esett, s egy szikrá se bántuk volna, ha ezáltal valamely kevesebbet kapunk volna a jóból. Sok nautásig elromlott, sok mezei munka akadályozta lett, s általában az esős fellegek hasonlítani kezdtek tanulatlan taposnokokhoz (mog-honosított faj most már nálunk is), kik rossz lésze-men gyakorolván buzgalmatok, több kárt tesznek, mint hasznat.

Ha most indulunk, — mondá uti társam, — paradicsom helyett egy darab Sibirjét kapunk a Fátrok alatt. Maradjunk, s vérték be a szebb napokat!

Helyesen, — viszonzand, — várjuk be a szebb napokat! Most itt a fővárosban ugy is „nagy ese-mények” kúszódnak állnak. Csodákat fogunk látni, mai világi események, melyek nem hasonlítanak a régi idők bűnulat tárgyához, hanem egészen a század pikáns szemlélezhe vannak szavára.

S nem egy esodó jó, hanem egész csoport egyszerűre.

Fogunk látni hét hónapos csecsemőt, mely felmászhat nyom, (már is látható a váci-utca egyi-holbáján) — egy trieszi kisasszonyt, Lingori Mariet-tát, ki kezek nélküli a legszebben varr és horgol; — egy táncművészt, ki lábak nélküli (az az hogy féllábbal) táncol, a „jég királyát” — nem valami sakkese-lyűt, hanem Blondint, — ki a széles Dunán szerete-ne átköltőttalnozi; s végtére — a mi legnagyobb esoda, — pár nyugalmas hetet, midőn a nemzeti színház körül esend és béke honol, az akáok alatt sem embert nem szólnak, sem árnyat nem szőnek, s a színpad ellen teljes leheltségű kifogást nem t-llyen egy pár hete agha volt még a nemzeti szí-nházunk.

E nagy kiltások és nyjvas körülmények közt ki zúgóddalok a balsors ellen, hogy Koryncia fe-nyő helyett a múzeumunk vagy utér ligetével kell beérnie, melyek most — adjuk meg kinek ki-nek a magját, — oly eleven frissnek, hogy akár a „zöld Éri” halmaira is oda illeneké!

A nap hőse tehát Juliano Donato, kinek fé-lhába bizonyosan többet ér, mint a két keze, mely-lyel — mint rossz nyelvek beszélik, — még csak írni sem tud. Nincs is széksége rá. Egy kereszt vonása elég, hogy ezeket kapjon.

Ő jelenleg az utéri színpadon fellép-művés-zkedik, s minden ember bámulattal beszél ügyes-ségéről.

Meglepő tüemény az igaz: de inkább a cir-cus, mint a színpad számára, hol azelőtt gráciák lebegetek, egy-egy Elsler Fanny vagy Taglioni alakját öltve föl. Bármily kecces attitűdökéi csi-nd ön-lési is Donato, bármily orsó-sebesen forogjon is saját úri tengelye körül, s bármily zárt idézen is az ő „marche hongroise” zenéje mellett: végre is e felláboz erzemster nem egyedül bámulmat, hanem színműlát is köll beünnéni.

Midőn a szíjva Olivia di Pepia a színpadon át áll-róppent, leomló hajlítottokk a kezében csatag-natteké esztogartva, egy pár Taruffice kivételével mindenki melegen gondol a kiltól Spanyolország-ra, hol a nap, szél és szemek melegebben sítnek, hol az areok bússákségű, s a hidalgók kardjai egy szög lovaglivág emlékeitől ragyognak.

Donato (ki szintén spanyol) egész másszerű benyomást tesz reánk. Midőn elvált mankáját, s megkezdte bizon és könnyű lejtésait, egy tallpal-lyal ügyesen lépve, a mily ügyesen a mi felláboz-salunk köztövel sem tudnák: eleintén meglepetés, majd bámulat, de később szomorú hangulat lép meg a nézől. Előtűnt a bizarr és sötét Spanyolorszá-g lebeg, a középkori bikaviadalok, melyeknek egyik

áldozata — mint mondják — Donato maga is, a ki ugyan két lábbal sohasem lehetett volna illi saját-szerü neveltségű.

Ha igaz ama kis életrégeny, melyet e külö-nöz tüemény személyezhe könek, — jó a madridi küzdőtér sebesült meg, midőn egy viador-társát menté meg a haláltól, oda vette magát a dübös bika elé, mely egy lábát keresztül dofte. Aztán följöngyölvén, de féllábbal, a spanyol vízeken szol-gált, s ott a hajókötöken sajátját a után meglepő fellábozsággyest, melyvel most — a merre jár — mindenütt ezreket keres.

Bámuljan meg tehát a színpadon, hanem az utca-on is, a hol különböző inkább nézők térgya lehetne, ha egész viselőle el nem áráná, hogy ő a legboldogabb emberek egyike. Úszik a diéséság-ban, s a nagyság magasatos álmai közt az Olympu-son lebeg. Terspichore szolgálatában csakugyan nem volt még illi nyomorék-neveltségű. Amnyira művészeknek tartja magát, hogy egészen elfeledte már bánásigát. Bizsákún él a kioszk előtt, fiatal ne-jével, egy német színésznővel, két pár héttől vett el, (ez is mutatja, hogy bátor fickó lehet!) őrvend, ha bámulják, s kezélyje tennéje rakja gyémántos gyűrűt. Kétségkívül semmi se látó d boldogabb, mintha csodálói egyszer csak kifogának kocsija lo-va-it, s szépen haza vonatának díszlakészerén. A mai világban még don ez is elérheti valahal.

Hogy Donato egy nem elégedve magával: arról egy rávett pillantás egyszerű megfözhe-let mindenkit. Cidnek, a „nagy úrnak” homlokán sem ilt több ónerzet, mint e fiatal spanyol kisse-r ragyavart ékán. Hanem hogy a színpadi műzsa meg van ő ugyanly mértékben elégedve ő ve-lés: az már más kérdés. Ennek — ha még a világ izlé-sével együtt el nem korcsosdít, — nem kell a meg-lepő mesterség, ennek költözés is, kell, mint csupán egy ember telt összhangoztos tagjátéka fejzehek ki. Ezért maga nem kivonkó elrontani senki gyönyörű-ségét, kivált mint amonaknak is megförtélt o rend-kivüllyi szépségű, anyit mégis elmondhatunk, hogy ez, ha bámulatramélló mesterség is, de nem művés-zet. Egyszer nagyon érdekelhet valakit, mint min-den kuriózum, másodszor már — nem.

Maholnap a pesti közönség szeme is másfélé fordúl, Blonfin világhírű költőeltárcára, ki — mint több amerikaiak díszekedtek vele — a Niagara új birbe hozta.

Blonid kétségkívül ügyes ember, meg akkor is, ha nem kőtőten táncol. Lejött Pestre, s itt, mi-előtt föllépett volna, egy eredeti reclame-ot csi-ndt. Elhíresztelő, hogy szerete a Duna fölött

menni át a görög torony tetejéről a Gellért hegyre. Meglehet, jól tudja, hogy az ő kedvéért nem fogják elzárni a pezsgő kereskedés legfontosabb vonalát, a Dunapartot, de legalább meg lesz a beszéd, hogy e nagyszerű légi út nem miatta maradt el. Így majd annál többen megnézik, midőn a széles Duna helyett a kis patakák keskenyült városzei vízfóliái táncolják, a bimbóházatól a pávaszigetre. Itkéséskül nem lesz oly borzasztó látvány, mert e csekély víznek nincsenek halálos ártványai, mint a Niagarának, sem sok ős mélysége, mint a mi királyi folyamunknak. Mindamellett a „Niagara hőse” nem félhet, hogy dícsőséghez Pest is nem ad néhány sugárt. Kiváncsi közönség mindenütt van elég, mely tapsol és nagy zajt út minden feltűnőbb unatvány fölött.

De fállábú táncosok, levegőbe járó „hősök” kéz nélkül, lábál horgoló signorák és fémzárszás escesemők, (fővárosi életünk e mai arsznámai és arszláni) melyeket a vén gyermeknek annyira bámulnak, nem ideznek elő oly kedves esodálkozást, mint egy utcai látvány, mely most a kis gyermekek gyönyörűségét képezi.

Ép midőn e különösségekről írok, ablakom alatt összhangtalan zsvaj támad.

Egy sípláda visít, dobhangok morognak, gyermekek kacagnak, esőngetyűsöz hallatszák, s olasz vezényező kiáltja túl az egész zürzavaros lármát. Az utcán olyan nagy a habota, melyet — a kik nagyot szeretnek mondani, — „homérinak” szoktak nevezni. Ki kell tekintenem, hogy megkerőjem a régi külövel: mi zaj riad, s mi nép tolong?

Eredeti, kisvárosias látvány tűnik szemembe, gyermekes, de még komor emberekre nézve is unatlatlato. Engem legalább sem karrikaturák, sem az élelapok adomái nem tudtak annyira megnevettetni, mint e kis vásári komédia, minőt nem látam gyermekkorom óta.

Jó széles körben, melyet mindenfelől nevető, kacogó s naivan bámuló gyermekek csoportja szegélyez, egy vörös kabátos, s kivont kardos levente száguld — paripán.

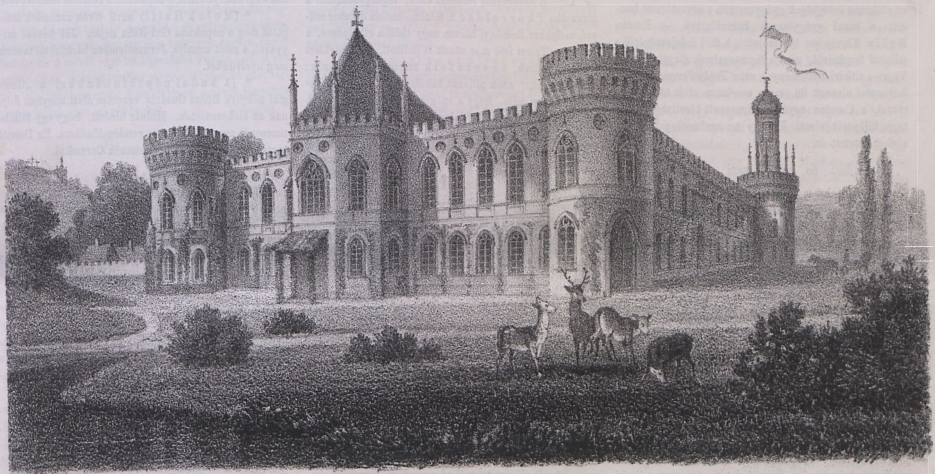
A levente egy majom, a paripa egy fekete uszár.

Buffon azt állítja, hogy a számár azért oly

nevetéges, mert egy kicsit hasonlít a lóhoz, melytől annyira különbözik. E majom lovaglásában is van egy kis emberi, s megvallom, hogy a legelső pillanában minődjárt eszembe jutott Huxley, az angol tudós, ki családofánkat egész a csimpánzokig és gorillákig vitte föl.

Ez a majom, hozzá illő paripája bátán, a kakastollas kalap alatt, kezében kivont karddal, oly komoly képeket vágott, hogy lehetlen volt nevetés nélkül nézni. Homlokán legalább is ült felényi önérfélet, mint a senior Donato-én. Büszkén nézett szerteszéd, s száguldása közben mindazon gyerekeket, kik utjában álltak, kezével, (bocsánat! csak első lábával), a méltóság nem mindennapi kifejeződés toldosta el. Aztán hádog kardját villogatá, begedigült egy kicsit, (mennyi egy majom-művészöl kitelik) sőt egy pisztolyt is elsűtött.

Után, ablakokban — a kicsik és nagyok — mindenütt kacagtak, és soha egy komikusnak sem volt átalanosabb hatása, mint e furcsa majom-lovagnak, melyről — be kell vallani, — hogy sok bohó dolgot ugyancsak ügyesen betanult.

A zay-ugróci kastély.

(I. szövegét a 290-iki oldalom.)

A két rongyos talán (kiknek szétszakadozott ruházata a régebbi Itália szenvedéseire mutatott), egészen boldogakká tette a gyermekeket, kik a majom-hűst és uszár-paripát utcáról utcára követték, oly boldog vidámsággal, melyért minden komoly élethelyességünket szívesen odahadták.

Majom-komédia a főváros történetei közt! — fog fölkiáltani némelyik olvasóm! Miért ne? Ez is látvány, s a mai világ szelleme — mint látszik — most nálunk is ezzel táplálkozik.

Vagy mi mást irhatnék egyebet?

A művészet szendereg, a divatvilág hangadóit elűntek, a császárfürdőből vagy kettőt elmosott már az eső, a mindennapi élet regényei négy falak közt folynak, s az irodalomban is alig történiik valami, miután a lapok „hajrá-versenyei” már

elmultak, s az új félvén előfizetés-insége néma csöndbe borítá sok lármas szerkesztőség szobáit.

De mégis történt valami.

A Kisfaludy-társaság elfogadta kiadásra „A mi nő táink” című magyar regényt, Abonyi Lajosról, a népelet szerencsésebb festői közé tartozik.

Ép midőn e fölött vitáztak, az úri utcában az akadémiá ideiglenes szállása előtt (melynek szárnya alatt a Kisfaludy társaság is szokta tartani ülését) elhaladva, sajtószertű nevetés állított meg. Nem tudtam, honnan jő. Olyan volt, mintha a falon tört volna át, s a levegőben pajzán, kárörvendő démonok viszhangoznák.

Később hallottam, hogy egy bíráló, (tag azon boldog időkben, midőn az irodalmi társulatok-

hoz is, mint a katonasághoz, gyakran kötéllal fogták az ujonekat) a regényről írt nézeteit adta elő, s miután annak egyes részeit megdicsérette: így folytató:

„Mindettől elűvezve: a nyelv hibás és nem magyaros!”

Ezt nevette tán egy alaposabb nyelvész, oly hangosan, hogy kacaja átfört a falon, s engemet utközben is megállított.

Vajjon mit nevehetett rajta?

Régi dolog, mely mindig új marad, hogy sok komolyképmű tanár van e világban, ki olyat tanít, a mit voltaképen maga sem tud.

Vadnai Károly.

Külföldi hírek.

torna tájának sáskák pusztitának. Bécs-Bodrogmegye némely vidékein szintén elrejtették a sáskákat, s a pusztításukra indult lakosok Ő-Becán és Petrovszkelón egy hét alatt 143 véda sáskák pusztítottak föl.

* (Egy szegény leány bűnémet.) Kovács Rózi, feleghály szülöttné 17 éves leány, ki Keskenémeken egyik vasúti-hivatalnoknál volt szolgálatban, néhány nap óta szomorú, szótlan volt. Kedvese lett hozzá hűtlenségre s a szegény leány nem bírta el fájalmát. Múlt hó 30-án este 9 óra tájban a vasút sínjére fektették le a Pestről robogó vonat északuzra. Így írja a „P. H.” Keskenémí levelejeje.

Dézs, jun. 27-én. (Vizáráds Négyelet. Kálvin-ünnepe.) A kirándító Szamos megbeszélhetetlen kirokát okozott vétségében, és az így van, az egész Szamos völgyén fel Beszterceig és le Szatmárig, sőt a kis patakok is több embert holttesttel, megfúlt állatokkal, épület-darabokat stb. hoznak magokkal, míg a földművelészek a hegyoldalakról is elmosásig a vétséket. A gazdák szóp megromló nagyrészt meg-hiszintak. Dú és egyéb terekől vissza minden arcon. A nemesség, mely ereje és vírága volt a nemzetnek, pusztulásra indult; a középosztálynak birtoka kevés és elszórt, s ha az eddigi nagy terheinek természeti csapások is járulnak, aligha képes lesz azt megtartani, a mivel bírt. — Vidékek egyik legtelesebb hőgőze Vár Kata négyelet alakításával foglalkozik, nehéz feladat így terhes viszonyok között, s talán senki másnak nem is sikerülne, mint neki. — A Kálvin-ünnepep tegnapi fényesen tartá meg városunk. A vidékbeli jövevények papsg és egyházközségi tagjai a megyeházában gyűlékeztek össze, honnan a tarackok dörgése és a hangok zúgása között indult ki a menet egyházi főgondnok Pataki Dániel vezetésével. A templomban esperes Almási Sámuel tartott alkalmi beszédet. Este fáklyás zenével támaszték meg a buszó egyházi gondokot.

Bécsi hírek.

* (B. Eötvös József) Kárlbadba utazában két napig indult Bécsben, s az alföldi vasut és a keletkezés iparegylet ügyében látogatást tett az állami-ministernél.

* (A bécsi Sz. István-torony, Európa-nak legmagasabb tornya) lesz, a mennyiben az új építés kezdetében 15 lábál magasabbra emelik. Eddig a straszbúri székesegyház 109 a 10 láb-al volt magasabb mint a bécsii, ugyaní 449 lb.; azonos miután a Szent-István-torony, mely 439 láb volt, 15-el emeltek, 51áb magassággal fogja amatt túlhaladni.

* (Az 1864-iki sorsjegyek) rossz járának kiros következményei már mutatkoznak. A napokban egy bankházak nagyobb mennyiségű kapott, s kúzták több jegynek mind sorozata, mint azonos ugyanaz volt. Az államadósági pénztár ugyan kísérletet azoktat más-sokkal, de mely következményei lehetnének az ilyen té-vesédek, ha az ugyanazon számú jegyek különböző ke-zekbe kerülve, nagyobb nyeresémet tennének!

* (Blondi Bécsben) minden egyes föl-épeltéért 2000 forintot kap. A hatóság behitotta azon mutatványt, melyben a követlen járó egy embert so-kott cepelni a hátán. A fő ok az volt, hogy Blondi, ha valami bár találna történi, megbeszélhatható ugyan magas ügyessége által, de a másik embert semmi sen mentén meg a szörny halálót.

* (A gasteiner fürdőben) múlt hó végén még lá magas hó esett. Az iced fürdőfényre általában mindenütt kedvezően idő jár.

* (Gr. Széchenyi Imrét.) ki ausztriai követ volt Népolyban, hiri szerzet-petváriany nagy követé vezetik ki.

* (A bécsi „Pressa”) évenként 160,000 forint tiszta jövedelmét adott tulajdonosának. Ezentúl, legjobb előr olbecsűvén lá, bizonyosan kevesebbet fog jövedelméni.

* („Az ördög pillái” Bécsben) m. hó 27-én került színré, s azóta fölötték járják. Elégő előadások voltak. Legjobb azt azonban a f. hó 4-iki előadások között, a melyre több pesti journalistá felán-dik Bécsbe. Ezek a „Fremdenblatt” szeriat a követ-kezők voltak: „Herr P. v. Kulváry, Redakteur, Pest; — Fr. v. Büllás, Red. Pest; — Dr. A. v. Szabó, Redak-teur, Pest; — J. v. Konkvisi Redakteur, Pest; — J. v. Bulovszky, Redakteur, Pest; — E. v. Aldor, Priv. Red. Pest; — J. v. Komoray, Ungarn; — S. v. Chorini, Red. Pest; — G. v. Varrdy Priv. Pest.”

* (Vámbréi Armin Londonban) az angol földrajzi társulat egyik mult havi ülésében érdekes jelentést tett középázsiai utjáról. Ez amennyi inkább felkelté az angolok figyelmét, mint 450 év óta Vámbrén kívül egy európai sen látta és írta le Samar-kandót. Utazási műve Murraynál fog megjelenni. Vámbré legelőször egy második útra készült, s ezuttal Sa-mar-kandó Kínába akar hatolni.

* (Brehm Keresztély Lajos), a német madárudatos neszora, jun. 23-dikán 78-dik évében meghalt. 1813. óta kelékes volt Oberbrathennában, Triptis mellett, s ezen hivatalához több rendbeli előnye ajánlat ellenére hű maradt. Európai nevét a természeti tudományok, nevezetesen a madártan terén szerzte, s több kitüntetéssel részesült. Kintön madárügyelménye 6000 darabból áll, s különösen az által nevezetes, hogy egy nemnek legkülönböbb fajait mutatja föl egymás mellett. Az ismert afrikai utazó Brehm Alfred, most a hamburgi állatkert igazgatója, az elhunytak fia.

* (Washington Wilks), a még csak 37 éves tehetséges angol publicista és népszónok a napokban a mint egy nyilvános meetingen szónokolt képpen, de közeppen egyszerre halva rogtan össze. Wilks a megszabadulóval a közértelemmel tartozott. Mondják, hogy a túlságos munka ölte meg. Özevgye és hat ártyára maradt.

* (Pauwón leánya i) Párisból jelentik, hogy a nyolc biztosítási társulat, melyeknél La Commercis Pauwón délté biztosít, elhatározta. Pauwón két leány-nak kifizetni az 550,000 frankot, hogy az által képpen portól megmeneküljenek.

* (Londonban az utcaizenesékek) illetégtelen helyes intézkedéseket léptettek életbe. Az új bill nem tilja ugyan el a vandóművészi életmódot, de köteleseggé vá téve, hogy melyik bárki a közön-ségből pusztá szó vagy jól által eltiltja játéknak, azon-nal engedelmessé kelljenek, s még a szomszédok is el-járk el magukat. Ha nom engedelmessé kelljenek, az el-tiltés jogában áll bevetni.

* (Liverpoolban négyelet) alakult, mely Garibaldi szobrára egy gorszáj (yacht) me-gyeltelre szülékes pénté gyűjt. A táborok határ bi-ztosíták az illetéket, hogy az ajándék szives fogadtatásá talán 800 sterling elég lesz a kívánt célra.

* (A „Revue de deux mondes”) megvette Poin caszári nyomdász, 1,200,000 frankon. E jeles folyóirat és szerint caszári nyomdába megy át.

* (Gróf Károlyi Alajos), belmini osz-riak követ, herceg Sanguszko leányát elvezte.

* (Pekingi lövészeny.) China fővárosá-ban az idén tartottak először lövészeny, roppant siker-rel. A néző közönség száma 50,000-re teszik.

* (A mexicói caszári pár) mégis 28-dikán érkezett Veracruzba. A „Novarát” 29-én oda-hagyva, kocsikon folytatták útjukat a 30-án Orizabába érkeztek, hol jun. 10-ig szándékoztak időzni.

* (Pelleletantól új rőpirát) jelent meg Párisban. Címe: „La Chartre du Foyer.” Mint címe is mutatja, nem politikai tartalmú, s a nő helyettesíté-jeget a társadalomban, Jules Simon nézetéből indult ki. Pelleletan, ki a lapok hasábjairól származotték, a rőpirátot ugyan lapokból nézett el a közönség között terjeszté. Ez új műtében egy nővel folytatott párbeszédben fejte-géte feladatát. A beszédében így szól a nőhöz: „Alak-om egy negyedórás meghallgatni.” — „Ha úgy lát-jak, akkor felőráig is, nem fogom megszakítani.” — „Lát-szik aszonyon, hogy ön nem ut a törvényhozó tes-tületben!”

* (Vilmoss, az elhunyt wärtembergi király) végrendeletében megbizta, hogy temetése minél egyszerűbben menjen végre, — még a test-ünne-pöllyes kitétel is megtiltja, — holttestét éjél vigyák ki a várkőből, egyedül az úrvári kelézés, az udvarnag s egy hádszeg által kísérvé. Az országos gyász három hóra kiván megővített, a harangozás csak tíz napig tartson stb.

* (A párisi „Illustration”) Dembinszky tábornok arcképét hozza, egy korából.

Vegyesek.

* (Patiófi sziáró) a „V. U.” meleg ke-gyellelt itt cikket közöl Demeter Sándorról, mely annál érdekesebb, mivel a nagy költő haláláról sok tekintetben új adatokat közöl. „Julius 31-ke volt 1849-ben — írja Demeter S. — Ragyogó, rekténus nap. Fehérgyászban félt, az oldalban néhány ágyra kettőzött góryassággal

szőrvé tázt a Segesvár előtt emelkedő magaslatra. A muszákok golyói csúlnak, csatárláncok előre nyomul, az erős által muszák détkék vannak fel a balszárny ele-n. Itt áll az ábrók, az ágyúk kőtt ekkor egy férfi jelen meg — fehér zubbonyban, melyre ingálla van kálvá-va, fehér kalapban, keszében két csavó vadászfegyverrel. A vezért figyelméztől rá. Az erő feljő közeledik a tört németegylet, izgatottan kiált ré: „Herr Petófi! gehen Sie zurück. Sie haben hier nichts zu suchen.” (Petófi ur, térjen vissza. Önnek itt semmi dolga sincs, Petófi szó nélkül fordult meg s lassan balraletet el az oldalon, az országút felé. Kévéssel a joganott utat alant a réten egyszerre zavart talongás támaszt. Az ágyúk elö-műlnak, a sorok igazodnak, bómólnak s fel a hegyoldá-lra futnak. — A kozakok a Küküllő berkei megett megkerülték a kis sereget s most megindult és hátúról ro-hannak rá. A balszárnya is muszák ádsákok törnek; a muszák tömegek kiömlenek a völgybe és sebesen nyomulnak előre. A magyar táborok be van kerítve s nyil-asztalok, a hó megemlékszen. E pillanatok tájára Petófi pillant meg, „Sándor, jör ide!” kiált feléje, nyergébe akarván öt menekülni, de a jó vérbem ádsákok rohannak loaktak el. A táboruk nagy része megindul, de senki sem-je, ki a Petófi ó peren túl látta volna.”

* (I. Napoleon levelezése.) Épen most jelent meg Párisban I. Napoleon levelezésének 15-ik fü-zete, — írja a „M. S.” A rendkívül fértelen történel-mi pongyolában igen érdekes. Példán idéznék egy pár-levélet. — I. Jón é hercegnék, „Finkenstein, apr. 3. 1807. Fiam! Én most veszem önök a római udvar koronájára vonatkozó, mire. 8-án két levélet. Azt hiszem, hogy a püspökök, kiket kineveztem, huzák jóvedelmeket. Meg kell nekik írni, menjenek meggyűbék és legalább a kormányzatot vegyék át, ha lelkifimródni nem engedi, hogy püspöki teendőket végezzék. Itt kidö-ök egy szent atyának szó levelet, ön gondoskodni fog kézzh juttatására. Ha erre vissza nem tér, ny om szabad több róla beszélni. Majd annak idejében megnéghatom a római udvarral magaviseletét. Most nem alkalmas az idő. Napoleon-nak, — „U. I. Jobban megfontolom a dolgot, s nem írok a pápának. Nem akarok kisünyes porlekedések bocsátóknak. Legegyeszeribb é dolognak kézzh huzgyni. — II. A hollandi királyhoz Finkensteinből 1807. apr. 4-án írt levelet tördelék: „Ne kezdjen ön tengeri expedíciót, az ágyúk nagy vége van. Híjja fel a nemzetiségűt országok vállalkozás. Fizesse ki csapataimat. Szorozzon be sok katonaköltészt. Az a fejedelmek, kik utalodások első évében, igen jó”-nak látkálnak, oldját, hogy másodikkal borszandoknak. Azon szeretneket, melyre féltelmenten gerjesztetek, főrás-fasan s születtelet és hódolatlan ésszekapólnak kell lenni. Ha a királyról azt mondják, hogy egy ember, az ország el van vesztve. Hozzan képet egy jó ember, vagy ha úgy tetszik jó ember, a trón terhes viselni, a gonoszokat elhunyói, a szene-vedélyeket elcsináltani, vagy szolgálatra kényszeríteni? Önnek a legjobb és legerényesebb neje van, ön pedig szerencsétlené teszi. Hadd táncoljon, hiszen fiatal. Ne-keken engyén éyes nőm van, s a csatárolról írtam neki, menjen el a bálba; ön pedig azt kívánja, hogy egy husz éyes nő, ki még most kezd élni, s még minden ábrándja negyan, zárni életét égen, vagy mint a dajka, mindig gyermekét ápolgassa és mossassa? Ön igen is hazias, és keveset gondol a kormányzással. Nem mondanék ezt önök, ha részvételt nem volnék ön iránt. Tegye ön gyermekeit alig boldogga. Erre csak az az egy eszök-ven, hogy tanúsítom iránta bizsületet és bizalmat. Szerencsétlenebbé önök igen éretnes neje van. Ha kaérv volna, az orránd fogva vezetné őt. De ő ne jeves büszke, s ki már annak pusztá gondolata is fölízogt és megzoro-rit, az őt rosszat gyarapítónak félté. Önnek olyan nő kollett volna, a melynekben én ismétke Párisban; ak-or egészen másképp, és valószínűleg helyesen látkat volna önnek. Én nem vagyok az oka, ön először mon-dtam ön nejeinek.” — III. Egy bizalmas levél Jozsef caszárihoz: „A caszáriárnéknál Párisban Finkenstein, máj. 10. 1807. Én most veszem levelet. Nem érem, mit beszél az elővelgyőröl, ki, mint mon-dott, velem levelezésben vannak. Én csak az én his, dugozó s szésselyes Jozsefámmal szeretem, a ki oly ked-ves mindig, a mely kedves mindaz, a mit tesz. Mert ő mindig szeretőmből, kivéve mikor féltékeny kezd lenni; akkor valóban kis órdög. De térjünk vissza a hölgyekre. Az alkalmas foglalkozás nélkülányon, bizony lehetne benne, hogy azt ohaajtom, hogy szép rőszá-bólak legyenek. Ilyenek-e azok, a kikről te beszélsz?

— Ohajtom, hogy csak azokkal ebédelj, a kikkel én ebédeltet, hogy társaságot ugyanagyon legyek, My Malmaison-ban soha se hívj bizalmas körübe követeked és idegeneket. Ha másikt cselekedni, néd szeretőim. Végre ne környékezzem oly emberek, a kikt néked ismetre, a kik az én jelenlétében nem voltak nálam. Ismer veled barátom, egészen a tied Napoleon.

* (III. Napoleon császár életmódja Fontainebleauban.) A vár egyik sarkán esténi kivilágított alakot lehet látni, a mely többnyire nyitva áll. Ez a császár dolgozó szobája, melyben az égő lámpa még éjjel után egy órákor is látható. A császár kor kel és segédével vagy a herceggel egyetértő sára megy, honnan 8 órákor tér vissza. Ekkor Moconard ural leveleit a lakokat — különösen a „Times”-t egy német lapot — olvassa át. Azután a császárnéval a herceggel reggelizik. Dél tájban az államtanész auctora várja a párisi levélszállal. Néha egy miniszter is dolgozik a császárral délután 2 óráig. Ezután következnek a sétalovaglás a császárnéval és a vendégekkel, olykor csolnakszáj. Az ebéd nagy szertartással megy végbe, mi a hercegnek sehogys sines ingére. Nők s férfiak dics és egyenruhában vannak jelen. Ha ebéd után se hangverseny se táncmulatság nincs a császárnál, minden vendég tetőzde szerint mulathat. A császárt termettől elkötött gyakran lármás mulatság van, a kis herceg mulat után saját vendégei. Este újra sétalovaglás tesz a császár, s 11 órákor magánzószobájában készíti elő másnapi munkáját. Az utóbbi napokban Julius Caesar életírásával ismét sokat foglalkozik.

* (Garibaldi Ischia szigetén.) Egy napoly tudósia a „Tempo”-ben következőket írja: Garibaldi a Mani világon lakik, s egyenesen azért jött, hogy furdó használjon. A furdós elinté csak nevelet lábfájadalmat, de ez ott minden gyógykezelésnél előfordul. A nap egy részét támlászkázásnál olva tölti, láható két szalmazéknél elnyujtva. Egyébirtár kizsine igazen jó. A lakása előtti kis tégez nap telve van emberekkel, kik hazafüli dalokat énekelnek, a tabornokot illetik, s Garibaldi sokszor kénytelen az erkölyben bemutatni magát az éjzeneknek. A rend fenntartására hona karabiniéri van kiállitva, s az ischial nemzetségek tisztelőiséget szervezett. Garibaldi mindenkit elfogad, s a látogatókkal a legenyesezben társalog. Logenszők könyvezeték képezik: Ia, Menotti, két orvos, Guzerone, Basso, Scrovelino órnagyok, s Fozzoni, Bedonchi, s Postory fiatal szobalások. Napolyban nemegyszer tartott volt Garibaldi tisztelőiséget. Ezt 9 órákor korsorozott mellőzöbör város köztöbörbe burkolva, a Tolodon körülhordozák. A menet, melyben mintegy 2000 fiatal ember részt vészt, 11 órákor a villa Realle tért be. E pompás sétányon esténiakt zenekar mulattatja a körben ülő fenezékes napolyi társaságot. Midőn a menet a zenekar élén, Garibaldi-ácska el a „God Save the Queen” angol himnusz-izánsat el, Garibaldi szóvart a zenekar közepére állitva. Majd nekivehívve, ismét a „Tolodora” akarcz visszatérni. de a rendőség meggátolja, s az ellenzögök közt többséket letartóztatott. Egyébirtár az eszékenek egyeb következménye sines, minthogy a fiatal emberek kizs fellegeltek, s a hatóság nagy háború s visszatört Garibaldi irányában. A napolyiak elkövözö iratára, melyben jobb egészésség kívánást találmoknak, Garibaldi után reményét fejezte ki, hogy Napoly nemoszokára megfoglatja.

*(Lapforgalom.) A felfüvalos „Gen. Corr.” szerint a 18. sz. osztrák postaigazgatóság területe 1893-ban kétfelét az 228 példány hírnap jött be, kiment pedig 9690. A lapok megjelölésén helyen 132,750 példány szét, postán (a kimenő 9630-on kívül) 227,963 példány. Tehát az összes lapok 1893-ban 370,352 példányban jelentek meg. Ez összeg az egyes postaigazgatóságok közöt következtözöl oszlik fel: A Bécsben megjelölés lapok közöt 76,262 pl. kelt el helyben, 90,328 pl. a befelöire, 3792 pl. pedig külföldre küldöttek; külföldröl 6622 pl. járt. — Prága: 16,278 pl. helyben, 24,279 pl. a befelöire, 195 pl. külföldre, 3731 pl. külföldröl. — Brünn: 1723 pl. helyben, 11,492 pl. befelöföld, 67 pl. külföldre, 698 pl. külföldröl. — Lemberg: 1149 pl. helyben, 8410 pl. befelöföld, 1095 pl. külföldre; 1847 pl. befelöföldröl. — Lincz: 3896 pl. helyben, 4251 pl. befelöföld, 66 pl. külföldre, 1169 pl. külföldröl. — Innsbruck: 4698 pl. helyben, 6984 pl. befelöföld, 61 pl. külföldre, 1266 pl. külföldröl. — Grac: 4010 pl. helyben, 9165 pl. befelöföld, 6 pl. külföldre, 680 pl. külföldröl.

Triest: 4149 pl. helyben, 6038 pl. befelöföld, 506 külföld, 900 pl. külföldröl. — Velence: 3303 pl. helyben, 6106 befelöföld, 506 külföldre. 2063 külföldröl. — Zára: 817 pl. helyben, 1319 befelöföld, 71 külföld, külföldröl egy sem. — Zágráb: 1879 pl. helyben, 3083 pl. befelöföld, 75 pl. külföldre, külföldi egy sem. — Nagy-Szeben: 1116 pl. helyben, 3777 befelöföld, 44 külföld. — A magyar nevezetesen a pesti, pozsonyi, sopronyi, nagyvárad, kassai és temesvári postaiigazgatóságok területén összesen 18,115 példányt a megjelölés helyén kelt el, 62,766 pl. befelöire, 555 pl. külföldre küldöttek, 3962 pl. pedig külföldröl járt. — A bécsi posta-igazgatóságnál 1863 március felében összesen 14,773,000 szám adózt fel, mi a posta-béleg után 147,730 rítoit fövédelmezett.

* (A lapirodalom Párisban) kissé másfélt áll, mint nálunk. Van összesen 705 lapok. Ezek közöl: 85 szepirodalmi, 68 divatlap, 66 szaklap, 56 szepművelö; 55 a róm. kath. egyházzal foglalkozik, 43 a nemzetgazdasággal és kereskedelemmel, 44 a jogi tudományokkal; az építészek, mérnökök, távirászkok 29 folyóiratból önkulhatnak: 28 gazdasági, 24 természet-tudományi, 21 politikai, s ugyanígy könyvezeti; a prot. egyház 18-ai van képviselve, a nevelésen 17-el, a történelem és földrajz 10-al, a pénzügy 14-el; keresztény lap van 18, hadügyi 10, természetészeti és anyományi; szociományi érdekelők a radikális, litvánok, halászok és jártékok; árnyalog szövegében van képviselve a györgy-izsát és béher egyház, 4—4 lappal; a főmunkáid 45 regyestartalm. S mind ennek kiállitása kerüli 21 ezer 448 frankba, a mi bizony nem sok. Akad oly utas ember is, a ki azt is kiszámította, hogy a lapok évenként 116,564,400 sor töpírtéket a közönség közep.

* (Donizetti „Lucretia Borgiá”-jához.) Cicconetti, Bellini detöröz közelebb Donizetti tetéit is igen érdekesen írta le; ez elétírás szerint a termékeny zeneszerző 66 dalmutat ir, melyek közöl „Vergy Gabriela” s „Alba hercegi” még nyomtatásban sem jelentek meg. 1822—1828-ig évenként még operát szerzett, 1830-ban ötot. Lucretia Borgia eredeti a nevezett írő következtözöl beszéli el. Ez operát eredetileg Mercadentának kellett volna a „Scala” színház számára megírni, de a veszelés szembajban szenvedve, hozzá sem kezdhett, pedig szerzőföldöz kötelező volt bizony kidöztözött törté elkészíteni. Már csak 40 nap volt hátra, s így hangyong sem volt készén. Donizetti egy étkor érkezett Milánóba, s helyben halálra bízott megfoglatja. Mercadente felkérte, hogy vállalja azt a mi megírását. Donizetti beleegyezett és 25 nap alatt megírta e kitűnő dalmutat, melyet aztán 14 nap múlva elő is adtak.

Budai népszínház.

Bognár Vilma B-né vendégzseprelése csakugyan elevenséget kölcsönözött a népszínháznak, mely egy idő óta már ismét csak kevesen látogattak.

Elsőzür jüli eszében „A dajka” címszerpében lépett föl, s másodizban a „Dunanan” Pánelában, mindig nagy közönség előtt. Kedves alakja és frissen eszög szép hangja köztetszesszel találkoztott itt is. Mindig tapasztalt közt jött és távozott.

A „Dajkában” a trombitázott igen kedvesen önkelt, „Dunanan”-ban pedig sikerülten előadott dalai mellett az általa kiltott, hogy e szerepet minden bohócságilag meg akarta tisztítani. De ez óvatosság nem az éltözölöz tövirásra ment. E mi egy farsangy trefa a bohócság világnapján, s annak, ha se befűthöz hangzó áll, magának is létezősöng, eszél kedvel kel bírtam.

Mellötte még egy más vendéget is láttunk: Decker Józsefet, ki már a nemzeti színpadon is vendégzseprelést. Büfönek termét, eredeti keré fejét és telt arc van, de mozgása nem elég könnyű, s kedélye nem elég élénk. Ezt a sajávet és párisi íjű szerepében egyformán elárulta. Hangja erős, és kellően begyakorolt.

Mig a budai népszínház előadásátok a vendégzseprelések adnak új érdeket: az intézet igazgatója maga Bécsben avar diadalokat az „Ördög pilátus” látványosságával. Minden lap dícséri a füyes kiállitást és füyes rendezést, s a jöspostalati színház még így is mindig megtekinth, ha két akkora volna, mint jelenleg.

Mindenestre Molnár életrevalóságát mutató, hogy kiállitásával meg a székvaróban is, hol elég látvány kínálkoz, sikert tudott nyerni. „Genováev”; ha füvészi, kétségkívül még jobban fog tetzenni.

Igaz ugyan, hogy nagyobb dícsözög utának írunk névbe, ha drámai vagy dalmuti előadókval tudnánk így meghöghatni a jó bécsieket: azonban nem illenék azt sem kicsinylentünk, midőn egy magyar ember idegen ajkakra előt díszítöi és rendezöi ügyességét teljes érvényre bírja emelni.

A szerkesztö postája.

— Dézserre: A megemlékezés föl eszt. Az ígértet várjuk. A 1862-diki 20-dikkal egyáltalán nem szöghalhatunk.

— Szabadszállásra: Sz. K-nak A „Tápasztalás”-t köszönettel vetünk.

— Dézserre: M. L-nak Sz. I. közölte kérszöket, azöta magánlevelet is küldtünk.

— Szederkényre: Ny. S-nak Mikor örvendeztet meg becses sorával.

— Adándra: J. G-nak. Ohajjtuk, hogy mielőbb találkozhassunk.

— Dobrécsenre: Sz. T-nak. Az ígértékből vagy a köztölt rászögh hasonló kildhete ön.

— Pesten: K. G-nak Sz. Y. B-füreden van, levelet öla küldtök. A példány irat már intézkedés van tete.

— Szent-Tamásra: Egy negyedévi előfizetési pénzt kapjunk minden név nélkül.

(Kiadó hivatal.)

Adakozások a bukaresti magyar templom részére.

— Biró-Pataky Louise 2 frt; az eddigiekke = 8 frt 50 kr

Előfizetési főlhívás

„AZ ORSZÁG TÜKRE”

cinül, legdiszesebb kiállitása magyar ismeret terjesztö és képes lapra.

Szerkesztö: **Szokoly Viktor.**

„Az Ország Tükre” a női olvasók számára épen úgy van szerkesztve, mint a férfi közönség számára, azért magyar a világtörténet, eüdy népmémet, bölcseseti, természet-tudományi, műbírdalati s egyéb kömolabb irányú cikkek mellett mindig közöl eredeti s jelesebb idegen költenyöket, novellákat, műírójokat, regket e népmeséket, s minden számban Vadnai Károly tollából az utóbbi; „Tíz nap történetét.” E mellett tárgyalja a legkimerítőbb s a külföldi udjadosok, irodalmi s művészeti ismertetések, műbírdalok s változatos apróságok tárháza.

„Az Ország Tükre” kiadó hivatala ezentül is minden elkövet, hogy az elküldö kiállitásra névbe nemcsak hazánkban, de az egész osztrák birodalomban a legdiszesebb helyben, másrészt pedig az exportióra névbe a legnagyobb postosságra törekszik. „Az Ország Tükre” minden tíz napban, évenként százötiz számban, vasatagvelinre nyomott iveren, minden évenegyedében egyegy eredeti műírópallal, a minden számban 9—4—5—6 cédetti, nagy, és elábrándító művészeink által készült díszes kirajzolat jelenik meg.

Uj előfizetöink mi meggyedöi műlapokat is megkapnak s, gyúntiközölök minden nyolc után tisztelteldányval kedveskedünk.

Előfizetési főlteletek:

- a július—decemberi félvegre . . . 6 ft.
- a július—septemberi negyedvegre . . . 3 ft.
- a jan.—decemb. egész éve . . . 12 ft.

Az előfizetési pénzek bérmentve az alírt kiadó-hivatalba küldendök.

„Az Ország Tükre”
kiadóhivatala,
(Egyetem-utca, 2-ik szám.)

TARTALOM: Gr. László Kálmán. — Testvértem emléke. — B. Jósika Miklós lakása Szurdokon. — A zay-nyúrt kastély. — A vécsi vár. — Jermolai és a molnárné. — Vörösmarty mint színhárol. — A fekete rög. — A Sására és Franciország. — Tíz nap története. — Tárcá.